

ÚČTOVANIE

zákony a predpisy

zákon o účtovníctve s komentárom

účtovná jednotka • náklady

postupy účtovania s komentárom

účtovná závierka • výnosy

majetok a záväzky • príjmy

Znenie s komentárom po ostatných novelách

Účtovanie – zákony a predpisy

Vážení čitatelia!

Ak účtovná jednotka postupuje podľa zákona, je účtovníctvo považované za správne, úplné, preukázateľné, zrozumiteľné, prehľadné a zaručujúce trvalosť účtovných záznamov. **Účtovné jednotky sú povinné pri vedení účtovníctva dodržiavať obecné uznávané účtovné princípy a zásady.** Základná problematika účtovníctva je upravená zákonom č. 431/2002 Z. z., Opatrením MF SR č. MF/27076/2007-74 ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva a Opatrením MF SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva.

V rukách držíte publikáciu **určenú najmä účtovníkom, ale i podnikateľom, ekonómom, daňovým poradcom a audítorom.** Snažili sme sa zhrnúť všetky potrebné informácie pre účtovnú prax.

Účtovníci pri svojej práci určite ocenia i publikáciu **Daňové a nedaňové výdavky, Účtovné súvzťahnosti a Kontrolu podnikania bez chýb, pokút a penále,** v ktorej je rozobraná kontrola daňová, mzdová i povinnosti zamestnávateľa. Okrem tejto publikácie sme vydali pre mzdových účtovníkov a personalistov **Pracovno-právny slovník,** ktorý obsahuje viac ako 2 000 odborných výrazov. Odborná tematická publikácia **Podnikáme ekonomicky a bezpečne** prichádza s problematikou BOZP, ochranou osobných údajov a novelou zákona o odpadoch.

Využívate pri svojej práci auto? Ak áno, potom je dobre poznať aktuálne znenie **zákona o cestnej premávke a prevádzke vozidiel v cestnej premávke,** ktoré nájdete v publikáciách v praktickom formáte A6 z edície **Zákony do vrecka.**

Veríme, že sa táto publikácia stane pomocníkom pri Vašej práci!

za kolektív redakcie
Oľga Bulková

Obsah

1. Zákon č. 431/2002 Z. z.
o účtovníctve s komentárom 2
Ing. Ivana Hudecová
Príloha
Zoznam preberaných právne
záväzných aktov Európskej únie 218
2. Postupy účtovania v JÚ
Opatrenie Ministerstva financií SR
č. MF/27076/2007-74 220
Príloha č. 1
Účtovná závierka 244
3. Postupy účtovania v PÚ
s komentárom
Ing. Ľudmila Novotná
Opatrenie Ministerstva financií SR
č. 23054/2002-92 248
Príloha č. 1
Rámcová účtová osnova
pre podnikateľov 457
Príloha č. 2
Zoznam preberaných právne
záväzných aktov Európskej únie 465
4. Zákon č. 283/2002 Z. z.
o cestovných náhradách 466
5. Zákon č. 152/1994 Z. z.
o sociálnom фонде 491
6. Slovník odborných pojmov 495

Zákon o účtovníctve

s komentárom

Ing. Ivana Hudecová

PREHLAD

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve

PRVÁ ČASŤ	ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.....§	1-8..... 3
DRUHÁ ČASŤ	ÚČTOVNÉ SÚSTAVY, ÚČTOVNÉ DOKLADY, ÚČTOVNÉ ZÁPISY A ÚČTOVNÉ KNIHY.....§	9-16..... 49
TRETIA ČASŤ	ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA.....§	17-22b.... 85
ŠTVRTÁ ČASŤ	REGISTER.....§	23-23d... 123
PIATA ČASŤ	SPÔSOBY OCEŇOVANIA.....§	24-28.... 134
ŠIESTA ČASŤ	INVENTARIZÁCIA.....§	29-30.... 179
SIEDMA ČASŤ	ÚČTOVNÁ DOKUMENTÁCIA.....§	31-37.... 195
ÔSMA ČASŤ	OSOBITNÉ USTANOVENIA NA ÚČELY PRECHODU ZO SLOVENSKEJ MENY NA EURO.....§	37a-37d.. 204
DEVIATA ČASŤ	ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.....§	38-41.... 208
PRÍLOHA	ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE.....	218

o účtovníctve

v znení

1

zákona č. 562/2003 Z. z., zákona č. 561/2004 Z. z., zákona č. 518/2005 Z. z., zákona č. 688/2006 Z. z., zákona č. 198/2007 Z. z., zákona č. 540/2007 Z. z., zákona č. 621/2007 Z. z., zákona č. 378/2008 Z. z., zákona č. 465/2008 Z. z., zákona č. 567/2008 Z. z., zákona č. 61/2009 Z. z., zákona č. 492/2009 Z. z., zákona č. 504/2009 Z. z., zákona č. 486/2010 Z. z., zákona č. 547/2011 Z. z., zákona č. 440/2012 Z. z., zákona č. 352/2013 Z. z., zákona č. 463/2013 Z. z., zákona č. 333/2014 Z. z., zákona č. 130/2015 Z. z., zákona č. 423/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 264/2017 Z. z. a zákona č. 275/2017 Z. z.

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet úpravy

(1) Tento zákon upravuje

a) rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva

1. právnických osôb,¹⁾ ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky,
2. zahraničných osôb,²⁾ ak na území Slovenskej republiky podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov,³⁾
3. fyzických osôb, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov podľa osobitného predpisu⁴⁾ s výnimkou fyzických osôb, ktoré vedú daňovú evidenciu podľa osobitného predpisu,^{4a)}

b) rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky,

c) register účtovných závierok (ďalej len „register“).

(2) Osoby podľa odseku 1 písm. a) sa považujú za účtovnú jednotku.

Komentár k § 1

Zákon o účtovníctve upravuje

- a) vedenie účtovníctva pre právnické osoby, zahraničné osoby a fyzické osoby,
- b) účtovnú závierku,
- c) register účtovných závierok.

1. Účtovné jednotky

Zákon o účtovníctve upravuje rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva pre právnické osoby, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky, pre zahraničné osoby, ak podnikajú na území SR a za určitých podmienok aj pre fyzické osoby podnikateľov. Uvedené osoby (právnické osoby, zahraničné osoby, fyzické osoby) pre účely zákona o účtovníctve sa považujú za účtovnú jednotku (§ 1 ods. 2 zákona o účtovníctve).

1.1 Právnické osoby

Zákon o účtovníctve sa vzťahuje na právnické osoby, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky. Zákon o účtovníctve právnické osoby nedefinuje, ale odvoláva sa na ustanovenie § 18 Občianskeho zákonníka, v ktorom je právnická osoba vymedzená. Podľa tohto ustanovenia právnickú osobu možno vymedziť ako organizáciu osôb (fyzických alebo právnických) alebo majetku vytvorenú za určitým účelom, ktorej právo priznáva právnu subjektivitu. Právnickou osobou môže byť len subjekt, ktorý spĺňa zákonom predpísané podmienky na to, aby právnická osoba mohla vzniknúť. Právnická osoba predovšetkým musí byť zriadená, resp. založená, písomnou zmluvou alebo zakladacou listinou a musí vzniknúť, a to tým, že bude za-

písaná do obchodného alebo iného zákonom určeného registra (zákon rozlišuje zriadenie právnickej osoby od jej vzniku).

Podľa § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka právnickými osobami sú:

- a) združenia fyzických alebo právnických osôb,
- b) účelové združenia majetku,
- c) jednotky územnej samosprávy,
- d) iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

Združenia fyzických alebo právnických osôb

Združenie fyzických alebo právnických osôb sa označuje ako korporácia (obchodné združenie tvoriace samostatný právnický subjekt), pričom môže ísť o korporáciu súkromnoprávnou alebo verejnoprávnou. Korporáciami sú občianske združenia a politické strany, ale aj obchodné spoločnosti či družstvá vytvárané podľa ustanovení Obchodného zákonníka, pričom povahu korporácie majú aj v prípade, že majú len jedného člena (jednoosobová spoločnosť s ručením obmedzeným).

Združením fyzických alebo právnických osôb, ktoré majú právnu subjektivitu, **sú obchodné spoločnosti** (verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť) a **družstvá**.

Medzi právnické osoby korporatívneho typu patria aj **občianske združenia, spolky a odborové organizácie**, ak vznikli spôsobom ustanoveným v zákone č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. **Politické strany a politické hnutia** ako právnické osoby môžu vzniknúť za podmienok ustanovených v zákone č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov. Právnickými osobami sú tiež **cirkvi a náboženské spoločnosti** fungujúce v súlade so zákonom č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov. Do tejto skupiny právnických osôb možno zaradiť aj **samosprávne komory** (napr. Slovenská advokátska komora), ktoré majú skôr povahu osôb verejného práva. Korporáciami sú takisto aj **záujmové združenia právnických osôb** založené podľa § 20f a nasl. Občianskeho zákonníka.

Právnickou osobou nie je podnik a ani organizačná zložka podniku (odštepný závod).

Účelové združenia majetku

Za účelové združenia (súbory) majetku sa považujú právnické osoby, ktorých základom nie je osobná zložka, ale vecná zložka (majetok). **Účelovými združeniami majetku sú najmä nadácie** (zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov), **ústavy a fondy**, ktoré sa vytvárajú na báze združenia majetku. Pre ne je charakteristické, že majú tiež osobný základ (fyzické osoby, ktoré zabezpečujú ich činnosť nemajú postavenie členov alebo spoločníkov, ale postavenie zamestnancov).

Právnickou osobou môže byť aj **štátny fond**, ktorý sa zriaďuje na základe zákona na financovanie osobitne určených úloh. Okrem štátnych fondov môžu byť zákonom zriadené verejnoprávne fondy, ako sú napr. **umelecké fondy** (Literárny fond, Hudobný fond, Fond výtvarných umení), **Fond ochrany vkladov** (zákon č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), **súkromné fondy**, ktorými sú napr. neinvestičné fondy zriaďované na základe zákona č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. Medzi fondy zriaďované zákonom parí napr. **Fond národného majetku a Pozemkový fond. Jednotky územnej samosprávy**

Medzi jednotky územnej samosprávy patrí napr. **obec** (zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov) a **vyšší územný celok** (zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov – zákon o samosprávnych krajoch).

Iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon

Z iných subjektov sa za právnické osoby považujú štátne podniky, štátne peňažné ústavy, rozpočtové a príspevkové organizácie zriaďované ústrednými orgánmi štátnej správy, burzy, obecné podniky zriaďované obcami, právnické osoby zriaďované zákonom napr. Slovenská televízia, Slovenský rozhlas, Spoločenstvo vlastníkov bytov, Sociálna poisťovňa, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby atď.

Podľa § 3 zák. č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách pozemkové spoločenstvo

je právnická osoba podľa § 18 ods. 2 písm. d) Občianskeho zákonníka (iné subjekty).

Vedenie účtovníctva v pozemkových spoločenstvách s právnou subjektivitou

Do 31. 12. 2007 pozemkové spoločenstvá viedli účtovníctvo ako nepodnikateľské účtovné jednotky, buď

- a) jednoduché účtovníctvo pre neziskové organizácie,
- b) podvojnú účtovníctvo pre neziskové organizácie.

Od roku 2008 museli viesť jednoduché alebo podvojnú účtovníctvo ustanovené pre podnikateľské subjekty.

Zákomom č. 378/2008 Z. z. bol zmenený a doplnený s účinnosťou od 1. 12. 2008 zákon o účtovníctve (§ 9 ods. 2 písm. e) tak, že pozemkové spoločenstvá s právnou subjektivitou, ak ich príjmy nedosiahli v predchádzajúcom účtovnom období 99 581,76 €, od 1. 3. 2009 sumu 200 000 € (zvýšenie sumy sa ustanovilo zákonom č. 61/2009 Z. z.), mohli účtovať v sústave jednoduchého účtovníctva. Jednoduché účtovníctvo museli viesť podľa Opatrenia MF SR č. MF/27076/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov v znení neskorších predpisov.

Uvedená zmena bola ustanovená aj do § 1 písm. c) Opatrenia MF SR č. MF/24101/2008-74 (FS 13/2007), ktorým došlo k zmene postupov účtovania v jednoduchom účtovníctve pre podnikateľov od 1. 12. 2008. Podľa prechodného ustanovenia § 39e zákona o účtovníctve sa ustanovenie § 9 ods. 2 v znení účinnom od 1. decembra 2008 použilo už pri zostavovaní účtovnej uzávierky za účtovné obdobie roka 2008.

Ak sa pozemkové spoločenstvo dobrovoľne rozhodlo účtovať v sústave podvojného účtovníctva pre podnikateľov (Opatrenia MF SR č. 23054/2002-92 v znení neskorších pred-

pisov), mohlo v tejto sústave účtovať už v roku 2008.

Od 1. 1. 2012 musí pozemkové spoločenstvo viesť podvojnú účtovníctvo pre podnikateľov bez ohľadu na sumu dosiahnutých príjmov.

Na základe zákona č. 547/2011 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon o účtovníctve, od 1. 1. 2012 zanikla možnosť, aby pozemkové spoločenstvo viedlo jednoduché účtovníctvo. K úprave sa pristúpilo preto, že ide o jediný typ právnickej osoby – podnikateľov, ktoré doposiaľ viedli jednoduché účtovníctvo. V súlade s § 39i ods. 1 zákona o účtovníctve pozemkové spoločenstvo, ktoré viedlo jednoduché účtovníctvo, malo otvoriť účtovné knihy v sústave podvojného účtovníctva k 1. januáru 2012, ak má účtovné obdobie kalendárny rok alebo prvým dňom účtovného obdobia, ktoré začína po 1. januári 2012, ak má účtovné obdobie hospodársky rok.

Podvojnú účtovníctvo musí pozemkové spoločenstvo viesť podľa Opatrenia MF SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.

1.2 Zahraničné osoby

Zákon o účtovníctve sa vzťahuje aj na zahraničné osoby, ak na území Slovenskej republiky podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov. Pri definícii zahraničnej osoby sa zákon o účtovníctve odvoláva na § 21 Obchodného zákonníka. Podľa tohto ustanovenia **zahraničnou osobou sa rozumie fyzická osoba s bydliskom alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky**. Zahraničné osoby sú ohľadom možnosti podnikat' na území Slovenskej republiky postavené na roveň slovenským osobám. **Podnikaním zahraničnej osoby** na území Slovenskej republiky sa rozumie podnikanie tejto osoby, **ak má podnik alebo jeho organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky**. **Oprávnenie zahraničnej osoby podnikat' na území Slovenskej republiky vzniká ku dňu zápisu podniku tejto osoby alebo jeho organizač-**

nej zložky **do obchodného registra** v rozsahu predmetu podnikania zapísanom v obchodnom registri. Návrh na zápis podáva zahraničná osoba.

Organizačná zložka zahraničnej osoby, aj keď sa zapisuje do obchodného registra, nemá právnu subjektivitu, ale to neznamená, že **sa zákon o účtovníctve na ňu nevzťahuje**. Táto organizačná zložka **musí viesť podvojný účtovníctvo** v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom o účtovníctve.

Výnimku z uvedeného všeobecného pravidla (povinnosť zápisu do obchodného registra) **tvoria fyzické osoby s bydliskom v niektorom z členských štátov Európskej únie** alebo v inom členskom štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, ktoré podnikajú na území Slovenskej republiky. **Tieto fyzické osoby nemajú povinnosť zápisu do obchodného registra** a pozerá sa na ne, ako na podnikateľov podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Toto ustanovenie § 21 ods. 6 nadobudlo účinnosť od 1. 5. 2004, tj. od platnosti zmluvy o pristúpení SR k Európskym spoločenstvám.

1.3 Fyzické osoby podnikatelia

Zákon o účtovníctve sa vzťahuje aj na **fyzické osoby**, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, **ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov** na účely zistenia základu dane z príjmov podľa osobitného predpisu (zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov). To znamená, že ak fyzické osoby podnikatelia budú v peňažnom denníku účtovať o skutočných výdavkoch, ktoré vynaložili na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov, považujú sa za účtovné jednotky a v plnom rozsahu sa na ne vzťahuje zákon o účtovníctve.

1.3.1 Fyzické osoby podnikatelia, na ktoré sa zákon o účtovníctve nevzťahuje okrem § 10 ods. 1 písm. a) až d) – náležitosti účtovných dokladov

Fyzická osoba podnikateľ, ktorý si uplatňuje výdavky percentom z príjmov

U fyzickej osoby platí výnimka, že ak daňovník, **ktorý nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty**, alebo daňovník, ktorý je

platiteľom dane z pridanej hodnoty len časť zdaňovacieho obdobia a **neuplatní preukázateľné daňové výdavky**, môže uplatniť **výdavky vo výške 60 % z úhrnu príjmov** uvedených v § 6 odsekoch 1 a 2 (príjmy z podnikania a príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti) najviac do výšky 20 000 eur. Ak daňovník s príjmami podľa § 6 odseku 4 (príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu), ktorý nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty alebo je platiteľom dane z pridanej hodnoty len časť zdaňovacieho obdobia a neuplatní preukázateľné daňové výdavky, môže uplatniť výdavky vo výške 60 % z týchto príjmov, najviac do výšky 20 000 eur.

Ak daňovník uplatní výdavky uvedeným spôsobom, v sumách výdavkov sú zahrnuté všetky daňové výdavky daňovníka okrem zaplateného poistného a príspevkov, ktoré je daňovník povinný platiť v súvislosti s dosahovaním príjmov z podnikania alebo inej samostatnej zárobkovej činnosti, ak toto poistné a príspevky neboli zahrnuté do základu dane v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach; toto poistné a príspevky si môže daňovník uplatniť vo výdavkoch v preukázanej výške.

Daňovník počas uplatňovania výdavkov percentom z príjmov je povinný viesť evidenciu podľa § 6 ods. 11 písm. a) a d), t.j. evidenciu o

- príjmoch v časovom slede v členení potrebnom na zistenie základu dane (čiastkového základu dane) vrátane prijatých dokladov, ktoré splňajú náležitosti účtovných dokladov (odv. 33),
- zásobách a pohľadávkach.

Túto **evidenciu je daňovník povinný uchovávať po dobu, v ktorej zanikne právo daň vyrubiť** alebo dodatočne vyrubiť podľa osobitného predpisu (§ 69 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 331/2011 Z. z.

Odvolačka 33: § 10 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 431/2002 Z. z. v znení zákona č. 198/2007 Z. z. (náležitosti účtovných dokladov).

§ 10 ods. 1 zákona o účtovníctve

Účtovný doklad je preukázateľný účtovný záznam, ktorý musí obsahovať

- a) **slovné a číselné označenie účtovného dokladu,**
- b) **obsah účtovného prípadu a označenie jeho účastníkov,**
- c) **peňažnú sumu alebo údaj o cene za mer-nú jednotku a vyjadrenie množstva,**
- d) **dátum vyhotovenia účtovného dokladu,**
- e) **dátum uskutočnenia účtovného prípadu, ak nie je zhodný s dátumom vyhotovenia,**
- f) **podpisový záznam osoby (§ 32 ods. 3) zodpovednej za účtovný prípad v účtovej jednotke a podpisový záznam osoby zodpo-vednej za jeho zaúčtovanie,**
- g) **označenie účtov, na ktorých sa účtovný prí- pad zaúčtuje v účtovných jednotkách účtu- júcich v sústave podvojného účtovníctva, ak to nevyplýva z programového vybavenia.**

Pre účely daňové sa použijú len ustanove- nia pod písm. a) až d).

Fyzická osoba podnikateľ,
ktorý vedie daňovú evidenciu

Zákon o účtovníctve, okrem ustanovenia o náležitostiach účtovných dokladov, sa ne- vzťahuje ani na daňovníka, ktorý uplatňuje pri príjmoch uvedených v § 6 v odsekoch 1 až 4 (príjmy z podnikania, príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti, príjmy z prenájmu, príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu) preukázateľne vynaložené daňové výdavky. Ta- kýto daňovník môže viesť počas celého zdaňo- vacieho obdobia **daňovú evidenciu o**

- a) **príjmoch v časovom slede v členení potreb- nom na zistenie základu dane (čiastkového základu dane) vrátane prijatých dokladov, ktoré spĺňajú náležitosti účtovných dokladov podľa zákona o účtovníctve [(§ 10 ods. 1 písm. a) až d)],**
- b) **daňových výdavkoch v časovom slede v členení potrebnom na zistenie základu dane (čiastkového základu dane) vrátane vydaných dokladov, ktoré spĺňajú náležitosti účtovných dokladov podľa zákona o účtov- níctve [(§ 10 ods. 1 písm. a) až d)],**
- c) **hmotnom majetku a nehmotnom majetku zaradenom do obchodného majetku [(§ 2 písm. m)],**
- d) **zásobách a pohľadávkach,**
- e) **záväzkoch.**

Ak daňovník v podanom daňovom priznaní

za príslušné zdaňovacie obdobie **uplatnil pre- ukázateľné daňové výdavky, nemôže ich** po uplynutí lehoty na podanie daňového priznania za toto zdaňovacie obdobie **zmeniť na výdavky uplatňované percentom z príjmov** (§ 6 ods. 10 zákona o dani z príjmov). Ak daňovník v poda- nom daňovom priznaní za príslušné zdaňovacie obdobie uplatnil výdavky percentom z príjmov, nemôže ich po uplynutí lehoty na podanie da- ňového priznania za toto zdaňovacie obdobie zmeniť na preukázateľné daňové výdavky.

Evidenciu vedenú podľa § 6 ods. 11 zákona o dani z príjmov, je daňovník povinný ucho- vávať po dobu, v ktorej zanikne právo daň vyrubiť alebo dodatočne vyrubiť podľa osobit- ného predpisu [§ 69 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok)].

Definície príjmov

■ Príjmy z podnikania

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, príjmami z podnikania sú

- a) **príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva (odv. 24),**
- b) **príjmy zo živnosti (odv. 25),**
- c) **príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov (odv. 26) neuvedené v písmenách a) a b),**
- d) **príjmy spoločníkov verejnej obchodnej spo- ločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti podľa odsekov 7 a 8.**

Odvolávky:

- 24) Napríklad § 12a zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení z. č. 219/1991 Zb.,
- 25) zákon č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (živnostenský zákon)
- 26) napríklad zákon č. 95/2002 Z. z. o pois- ťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 430/2003 Z. z., zákon Slovenskej národnej rady č. 10/1992 Zb. o súkromných veterinárnych lekároch a o Komore veterinárnych lekárov Slove- nskej republiky v znení zákona č. 337/1998 Z. z., zákon č. 466/2002 Z. z. o audítoroch a Slovenskej komore audítorov, zákon Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb.

o daňových poradcoch a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

■ **Príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti**

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, príjmami z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ak nepatria do príjmov uvedených v § 5 (príjmy zo závislej činnosti), sú príjmy:

- a) z vytvorenia diela a z podania umeleckého výkonu (odv. 27), pri ktorých daňovník uplatnil postup podľa § 43 ods. 14 ZDP a z vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych diel a iných diel na vlastné náklady a z vytvorenia alebo zhotovenia iného predmetu duševného vlastníctva a z použitia iného predmetu duševného vlastníctva alebo z postúpenia práv k predmetu duševného vlastníctva,
- b) z činností, (odv. 28) ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním,
- c) znalcov a tlmočníkov za činnosť podľa osobitného predpisu, (odv. 29)
- d) z činností sprostredkovateľov podľa osobitných predpisov, ktoré nie sú živnosťou (odv.29a).

Odvodávky:

- 27) Napríklad zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení zákona č. 125/2016 Z. z.
- 28) napríklad zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, § 20 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- 29) zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a predkladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- 29a) napríklad zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení v znení zákona č. 747/2004 Z. z., zákon č. 5/2004 Z. z. o službách v zamestnanosti v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov, zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papie-

roch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov, zákon č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Príjmom z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti je aj

- a) príjem z akéhokoľvek nakladania s obchodným majetkom daňovníka,
- b) úroky z peňažných prostriedkov na bežných účtoch, ktoré sa používajú v súvislosti s dosahovaním príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti,
- c) príjem z predaja podniku alebo jeho časti (§ 17a) na základe zmluvy o predaji podniku (odv. 30)
- d) výška odpustenej dlhu alebo jeho časti u dlžníka, ktorá súvisí a je dôsledkom nakladania s jeho obchodným majetkom.

Odvodávka

- 30) § 476 až 488 Obchodného zákonníka.

■ **Príjmy z prenájmu** (§ 6 ods. 3 ZDP)

Príjmami z prenájmu, ak nejde o príjmy uvedené v § 6 ods. 1 a v § 5 zákona o dani z príjmov, sú príjmy z prenájmu nehnuteľností vrátane príjmov z prenájmu hnutelných vecí, ktoré sa prenajímajú ako príslušenstvo nehnuteľnosti.

■ **Príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu** (§ 6 ods. 4 ZDP)

Príjmami z použitia diela a použitia umeleckého výkonu (odv. 27) sú príjmy za udelenie súhlasu na použitie diela a súhlasu na použitie umeleckého výkonu, ak nepatria do príjmov uvedených v § 6 ods. 2 písm. a) ZDP, pri ktorých daňovník uplatňoval postup podľa § 43 ods. 14 ZDP.

Odvodávka

- 27) Napríklad zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení zákona č. 125/2016 Z. z.

■ **Daňovník, ktorý poberá príjmy z prenájmu a príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu a vedenie účtovníctva** (§ 6 ods. 13 ZDP)

Ak sa daňovník, ktorý má príjmy z prenájmu a príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu, **rozhodne účtovať v sústave jednoduchého účtovníctva alebo podvojného úč-**

tovníctva, aj keď táto povinnosť daňovníkovi nevyplyva z osobitných predpisov, ktorým je zákon o účtovníctve, je povinný týmto spôsobom postupovať počas celého zdaňovacieho obdobia.

2. Účtovná závierka

Zákon o účtovníctve upravuje aj rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky účtovných jednotiek.

Účtovná jednotka je povinná v súlade s vedeným účtovníctvom zostavovať za účtovnú jednotku individuálnu účtovnú závierku § 17 (riadna alebo mimoriadna účtovná závierka) a 18 (priebežná účtovná závierka) alebo zostavovať individuálnu účtovnú závierku podľa § 17a (účtovná závierka zostavená podľa medzinárodných štandardov finančného výkazníctva). V prípadoch podľa § 22 a 22a zostavuje účtovnú závierku za skupinu účtovných jednotiek, bez ohľadu na ich sídlo (konsolidovaná celok), ako konsolidovanú účtovnú závierku. Do skupiny účtovných jednotiek patrí materská účtovná jednotka a všetky jej dcérske účtovné jednotky.

Účtovná jednotka teda zostavuje:

- riadnu účtovnú závierku,
- mimoriadnu účtovnú závierku,
- priebežnú účtovnú závierku, ak tak ustanovuje osobitný predpis,
- účtovnú závierku podľa medzinárodných účtovných štandardov,
- konsolidovanú účtovnú závierku.

Účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky. Zostavenie účtovnej závierky je jednou z podmienok úplnosti účtovníctva.

3. Register účtovných závierok

Zákom č. 547/2011 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon o účtovníctve, sa s účinnosťou od 1. 1. 2012 **predmet úpravy** zákona o účtovníctve **rozšíril o register účtovných závierok** (§ 23, 23a, 23b, 23c a 23d), ako centrálného miesta ukladania účtovných závierok. Register je informačným systémom verejnej správy, správcom ktorého je Ministerstvo financií SR.

Prevádzkovateľom registra je rozpočtová organizácia Ministerstva financií SR DataCentrum (ďalej len „prevádzkovateľ registra“). Do novely zákona o účtovníctve zákonom č. 333/2014 Z. z., t.j. do 31. 12. 2014 sa prevádzkovateľ registra nazýval „správca registra“.

Do registra účtovných závierok sa ukladajú všetky **účtovné závierky (okrem priebežnej, ktorá ostáva u správcu dane)**, ktoré sa zostavujú podľa zákona o účtovníctve, **správy audítorov k účtovným závierkam**, ak účtovná jednotka má podľa § 19 povinnosť overenia účtovnej závierky audítorom a **výročné správy** účtovných jednotiek, ktoré účtovná jednotka vyhotovuje v súlade s § 20 zákona o účtovníctve, alebo v súlade s osobitným predpisom. Do registra sa ukladajú aj súhrnné účtovné závierky verejnej správy, ročné finančné správy podľa osobitného predpisu, výkazy vybraných údajov z účtovných závierok podľa § 17a a 22 a **oznámenia o dátume schválenia účtovnej závierky**.

Register má verejnú a neverejnú časť. Vo verejnej časti sa ukladajú dokumenty účtovných jednotiek, ktorým povinnosť zverejnenia vyplýva z osobitných predpisov. Napríklad niektoré obchodné spoločnosti majú povinnosť podľa § 40 Obchodného zákonníka ukladať účtovnú závierku a výročnú správu v **zbierke listín obchodného registra a uložené dokumenty sú pre každého verejne prístupné**, tzn., že ich účtovné závierky majú byť verejne prístupné a preto budú zaradené vo verejnej časti registra. **Fyzickým osobám** – podnikateľom, ak sú účtovnou jednotkou podľa zákona o účtovníctve, neukladá žiadny predpis povinnosť zverejňovať účtovnú závierku, a preto ich účtovné závierky budú v **neverejnej časti a budú dostupné len oprávneným osobám**.

Registru účtovných závierok sa venujeme v komentári k § 23 až 23d zákona o účtovníctve.

§ 40 Obchodného zákonníka

(1) Akciová spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie, spoločnosť s ručením obmedzeným, družstvo a štátny podnik sú povinné predložiť riadnu individuálnu účtovnú závierku a mimoriadnu individuálnu účtovnú závierku na schválenie príslušnému orgánu tak, aby ju tento

orgán schválil do 12 mesiacov odo dňa, ku ktorému sa riadna individuálna účtovná závierka a mimoriadna individuálna účtovná závierka zostavuje. Iná zapísaná osoba má tieto povinnosti, len ak jej to ukladá osobitný predpis.

(2) Osoba podľa odseku 1 je povinná uložiť riadnu individuálnu účtovnú závierku a mimoriadnu individuálnu účtovnú závierku **do zbierky listín** do deviatich mesiacov odo dňa jej zostavenia; to neplatí, ak sa do zbierky listín ukladá podľa osobitného predpisu.

(3) Ak osobitný zákon zapísanej osobe ukladá povinnosť overiť účtovnú závierku audítorom, ukladá sa do zbierky listín účtovná závierka overená audítorom spolu s audítorskou správou, menom, bydliskom fyzickej osoby alebo obchodným menom, sídlom a identifikačným číslom právnickej osoby a s evidenčným číslom zápisu overujúceho audítora v zozname audítorov. Ak sa do zbierky listín ukladá neoverená účtovná závierka, postupuje účtovná jednotka podľa osobitného predpisu. Ak je audítorom právnická osoba, uvádza sa aj meno a bydlisko fyzických osôb, ktoré za audítora vykonali audit. Ak osobitný zákon zapísanej osobe ukladá povinnosť vyhotoviť výročnú správu a táto výročná správa obsahuje účtovnú závierku overenú audítorom, účtovná závierka môže byť uložená ako súčasť výročnej správy.

(4) Povinnosť podľa odsekov 1 až 3 sa považuje za splnenú uložením účtovnej závierky v registri účtovných závierok podľa osobitného zákona.

§ 2

Všeobecné ustanovenia

(1) Účtovná jednotka účtuje v sústave podvojného účtovníctva alebo v sústave jednoduchého účtovníctva (§ 9).

(2) Predmetom účtovníctva je účtovanie skutočností o

- a) stave a pohybe majetku,
- b) stave a pohybe záväzkov,
- c) rozdiely majetku a záväzkov,
- d) výnosoch,
- e) nákladoch,
- f) príjmoch,
- g) výdavkoch,
- h) výsledku hospodárenia účtovnej jednotky, (ďalej len „účtovné prípady“).

(3) Predmetom účtovníctva je aj vykazovanie skutočností o účtovných prípadoch podľa odseku 2 v účtovnej závierke, pričom predmetom vykazovania v účtovnej závierke sú aj iné aktíva a iné pasíva.

(4) Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) majetkom sú tie aktíva účtovnej jednotky, ktoré sú výsledkom minulých udalostí, je takmer isté, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky účtovnej jednotky a dajú sa spoľahlivo oceniť podľa § 24 až 28; vykazujú sa v účtovnej závierke v súvahe alebo vo výkaze o majetku a záväzkoch,
- b) záväzkom existujúca povinnosť účtovnej jednotky, ktorá vznikla z minulých udalostí, je pravdepodobné, že v budúcnosti zníži ekonomické úžitky účtovnej jednotky a dá sa spoľahlivo oceniť podľa § 24 až 28; vyказuje sa v účtovnej závierke v súvahe alebo vo výkaze o majetku a záväzkoch,
- c) výnosom zvýšenie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky v účtovnom období, ktoré sa dá spoľahlivo oceniť,
- d) ekonomickým úžitkom možnosť priamo alebo nepriamo prispieť k toku peňažných prostriedkov a ekvivalentov peňažných prostriedkov,
- e) nákladom zníženie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky v účtovnom období, ktoré sa dá spoľahlivo oceniť,
- f) príjmom prírastok peňažných prostriedkov alebo prírastok ekvivalentov peňažných prostriedkov účtovnej jednotky,
- g) výdavkom úbytok peňažných prostriedkov alebo úbytok ekvivalentov peňažných prostriedkov účtovnej jednotky,
- h) výsledkom hospodárenia ocenený výsledný efekt činnosti účtovnej jednotky dosiahnutý v účtovnom období,
- i) aktívmi ekonomické prostriedky, ktoré sú výsledkom minulých udalostí, od ktorých sa očakáva, že v budúcnosti povedú k zvýšeniu ekonomických úžitkov; aktíva tvoria majetok a iné aktíva,
- j) iným aktívom časť aktív účtovnej jednotky, ktoré nespĺňajú podmienky na ich zaúčtovanie na účtoch hlavnej knihy a ktoré sa vykazujú v účtovnej závierke v poznámkach,
- k) pasívami zdroje majetku, ktoré predstavujú celkovú sumu záväzkov účtovnej jednotky

vrátane iných pasív a rozdielu majetku a záväzkov,

- l) iným pasívom povinnosť účtovnej jednotky, ktorá nespĺňa podmienky na jej zaúčtovanie na účtoch hlavnej knihy a ktorá sa vykazuje v účtovnej závierke v poznámkach,
- m) podielovou účasťou aspoň dvadsaťpercentný podiel na základnom imaní v inej účtovnej jednotke, ktorý je držaný, aby tvoril trvalé prepojenie s touto inou účtovnou jednotkou na účel, aby toto prepojenie prispelo k činnosti účtovnej jednotky.

(5) Na účely tohto zákona sa obchodná spoločnosť, družstvo, fyzická osoba podľa § 1 ods. 1 písm. a) tretieho bodu účtujúca v sústave podvojného účtovníctva, fyzická osoba podľa osobitného predpisu^{4b)} a pozemkové spoločenstvo,^{4c)} triedia do veľkostných skupín takto:

- a) mikro účtovná jednotka,
- b) malá účtovná jednotka alebo
- c) veľká účtovná jednotka.

(6) Do veľkostnej skupiny mikro účtovnej jednotky sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:

- a) celková suma majetku nepresiahla 350 000 eur,
- b) čistý obrat nepresiahol 700 000 eur,
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia nepresiahol desať.

(7) Do veľkostnej skupiny malej účtovnej jednotky sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:

- a) celková suma majetku presiahla sumu 350 000 eur, ale nepresiahla sumu 4 000 000 eur,
- b) čistý obrat presiahol sumu 700 000 eur, ale nepresiahol sumu 8 000 000 eur,
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia presiahol 10 a nepresiahol 50.

(8) Do veľkostnej skupiny veľkej účtovnej jednotky sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:

- a) celková suma majetku presiahla 4 000 000 eur,
- b) čistý obrat presiahol 8 000 000 eur,
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia presiahol 50.

(9) Celkovou sumou majetku podľa odsekov

6 až 8 sa rozumie suma zistená zo súvahy v oceňení upravenom o položky podľa § 26 ods. 3.

(10) Účtovné jednotky podľa odseku 5 sa zatriedia do veľkostnej skupiny na základe splnenia podmienok podľa odsekov 6 až 8 k prvému dňu účtovného obdobia, pričom sa posudzuje splnenie podmienok za dve po sebe bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia. Účtovná jednotka je povinná zmeniť zatriedenie do inej veľkostnej skupiny od nasledujúceho účtovného obdobia po tých dvoch bezprostredne po sebe idúcich účtovných obdobiach, v ktorých presiahne alebo prestane spĺňať podmienky podľa odsekov 6 až 8, ak odseky 11 a 12 neustanovujú inak. Pri posudzovaní podmienok podľa odsekov 6 až 8 sa pri zmene účtovného obdobia neposudzujú podmienky za kratšie účtovné obdobie podľa § 3 ods. 5. Účtovná jednotka, ktorá nespĺňa podmienky zatriedenia do veľkostných skupín podľa odsekov 5 až 8, sa zatriedi ako malá účtovná jednotka. Účtovná jednotka nemení svoje zatriedenie do veľkostnej skupiny po vstupe do likvidácie alebo po vyhlásení konkurzu.

(11) Novovzniknutá účtovná jednotka sa zatriedi do veľkostnej skupiny na základe vlastného rozhodnutia a zostáva v tejto veľkostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období, pričom nepostupuje podľa odseku 12. **Ak pri zrušení bez likvidácie účtovná jednotka, ktorá sa stane právny nástupcom^{7c)} zanikajúcej právnickej osoby (ďalej len „nástupnícka účtovná jednotka“), nie je novovzniknutou účtovnou jednotkou, je povinná k rozhodnému dňu opätovne prehodnotiť svoje zatriedenie do veľkostných skupín a zohľadniť veľkosť majetku a priemerný prepočítaný počet zamestnancov, ktoré prevzala od zanikajúcej účtovnej jednotky.**

(12) Účtovná jednotka, ktorá spĺňa podmienky pre mikro účtovnú jednotku, môže postupovať ako malá účtovná jednotka.

(13) Odseky 5 až 12 sa nevzťahujú na účtovnú jednotku, ktorá je uvedená v § 17a a 17b alebo je subjektom verejného záujmu.

(14) Na účely tohto zákona sa subjektom verejného záujmu rozumie účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie (ďalej len „člen-

ský štát“), banka, pobočka zahraničnej banky, Exportno-importná banka Slovenskej republiky, poisťovňa, pobočka zahraničnej poisťovne, zaisťovňa, pobočka zahraničnej zaisťovne, zdravotná poisťovňa, správcovská spoločnosť, pobočka zahraničnej správcovskej spoločnosti, dôchodková správcovská spoločnosť, doplnková dôchodková spoločnosť, Burza cenných papierov, Centrálny depozitár cenných papierov, obchodník s cennými papiermi, platobná inštitúcia, inštitúcia elektronických peňazí, subjekt kolektívneho investovania, dôchodkový fond, pobočka zahraničnej finančnej inštitúcie^{29b)} a účtovná jednotka uvedená v § 17a ods. 2.

(15) Na účely tohto zákona sa do čistého obratu zahŕňajú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a služieb po odpočítaní zliav. Do čistého obratu sa zahŕňajú aj iné výnosy po odpočítaní zliav tej účtovnej jednotky, ktorej predmetom činnosti je dosahovanie iných výnosov ako sú výnosy z predaja výrobkov, tovarov a služieb.

Komentár k § 2

Zákon v § 2 ods. 1 ustanovuje, že účtovná jednotka účtuje v sústave podvojného alebo v sústave jednoduchého účtovníctva. Ktorá účtovná jednotka môže účtovať v sústave jednoduchého účtovníctva a ktorá účtovná jednotka musí účtovať v sústave podvojného účtovníctva je ustanovené v § 9 zákona (viď komentár k tomuto paragrafu).

1. Predmet účtovníctva (§ 2 ods. 2)

Predmetom účtovníctva je účtovanie skutočností o stave a pohybe majetku, o stave a pohybe záväzkov, o rozdieli majetku a záväzkov, o výnosoch, o nákladoch, o príjmoch, o výdavkoch a o výsledku hospodárenia účtovnej jednotky. Zákon tieto skutočnosti označuje ako **účtovné prípady**.

Súčasťou predmetu účtovníctva je aj účtovanie o **rozdieli majetku a záväzkov**. Je to všeobecný pojem, ktorý možno aplikovať pre všetky účtovné jednotky. Napr. pri účtovných jednotkách, ktoré sú podnikateľmi a účtujú v sústave podvojného účtovníctva, **rozdiel majetku a záväzkov predstavuje vlastné imanie** (vlastné zdroje krytia majetku), ktoré sa účtuje na účtoch účtovných skupín 41 až 43 (41 – Základné

imanie a kapitálové fondy, 42 – Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia a 43 – Výsledok hospodárenia); v rozpočtových organizáciách sú to fondy (napr. majetkové fondy).

Najdôležitejším účtom z účtovej skupiny 41 je základné imanie. Základné imanie a jeho zmeny sa účtujú na účte **411 – Základné imanie**. Osobitne na analytických účtoch účtu 411 – Základné imanie sa vedie

- a) základné imanie vytvorené vkladmi,
- b) základné imanie vytvorené priamo alebo sprostredkované zo zisku,
- c) u družstiev základné imanie v členení na zapisované a nezapisované do obchodného registra,
- d) podľa jednotlivých spoločníkov a členov družstva, ktorí vložili vklad alebo im bol vklad zvýšený zo zisku.

V účtovníctve účtovnej jednotky sa účtujú tieto fondy:

- a) **kapitálové fondy**, ktoré sú tvorené a dopĺňované z kapitálových peňažných a nepeňažných vkladov (z kapitálových fondov účtet 413 – Ostatné kapitálové fondy),
- b) **fondy tvorené zo zisku** účtovnej jednotky (účtet 423 – Štatutárne fondy, 427 – Ostatné fondy),
- c) prevedené výsledky hospodárenia, ide o účty 428 – Nerozdelený zisk minulých rokov a účtet 429 – Neuhradená strata minulých rokov.

Na účte **431 – Výsledok hospodárenia v schvaľovaní** sa účtuje rozdelenie účtovného zisku alebo usporiadanie účtovnej straty. Na ťarchu účtu 431 sa účtujú aj tantiémy a dividendy na výplatu podľa rozhodnutia účtovnej jednotky o rozdelení účtovného zisku, ak sa pre ne netvorila osobitné fondy zo zisku. Tento účet nemá ku dňu uzatvorenia účtovných kníh z dôvodu zostavenia účtovnej závierky zostatok. Ak do konca účtovného obdobia účtovná jednotka nerozhodla o jeho vysporiadaní, musí sa zostatok tohto účtu preúčtovať podľa charakteru na účet nerozdeleného zisku (účtet 428) alebo na účet neuhradená strata (účtet 429).

Predmetom účtovníctva (§ 2 ods. 3) je aj vykazovanie skutočností v účtovnej závierke, pričom predmetom vykazovania sú aj

iné aktíva a iné pasíva. **Iným aktívom** je časť aktív (majetku) účtovnej jednotky, ktoré nespĺňajú podmienky na ich zaúčtovanie na účtoch hlavnej knihy a ktoré sa vykazujú v účtovnej závierke v poznámkach. **Iné pasívum** zákon definuje ako povinnosť (záväzok) účtovnej jednotky, ktorá nespĺňa podmienky na jej zaúčtovanie na účtoch hlavnej knihy a ktorá sa vyказuje v účtovnej závierke v poznámkach.

? Príklad

Účtovná jednotka vedie s inou účtovnou jednotkou súdny spor a podľa toho, aký výsledok z tohto sporu očakáva, teda či očakáva prírastok peňažných prostriedkov alebo úbytok peňažných prostriedkov, potom v účtovnej závierke v poznámkach vykáže (uvedie) toto očakávanie buď ako iné aktívum (prírastok peňažných prostriedkov) alebo iné pasívum (úbytok peňažných prostriedkov). Alebo účtovná jednotka je spoluručiteľom úveru inej účtovnej jednotky. Počas účtovného obdobia zistí, že dlžník sa dostal do finančných problémov a nebude schopný svoj dlh splácať, takže je predpoklad, že účtovná jednotka bude musieť tento dlh (záväzok) splácať. Toto očakávanie potom vykáže ako iné pasívum v poznámkach v účtovnej závierke.

Definícia pojmov používaných v účtovníctve

Zákon v § 2 ods. 4 definuje niektoré pojmy používané v účtovníctve. Jednotlivé definície ekonomických pojmov v zákone o účtovníctve nadväzujú na medzinárodné štandardy finančného výkazníctva, ale nakoľko sa aj štandardy neustále vyvíjajú a menia, menia sa aj jednotlivé ekonomické pojmy v zákone o účtovníctve.

Definícia záväzku a aktív spĺňa tri základné kritériá a to, že sú výsledkom minulých udalostí, dajú sa spoľahlivo oceniť a je pravdepodobné, že povedú k zvýšeniu alebo zníženiu ekonomických úžitkov. Tieto tri kritériá platili aj pri **definícii majetku**, avšak novelou platnou od 26. 4. 2007 sa kritérium „pravdepodobnosti“ nahradilo kritériom „takmer isté“, to znamená, že majetkom sa rozumieju tie aktíva účtovnej jednotky, ktoré sú výsledkom minulých udalostí, dajú sa spoľahlivo oceniť a je **takmer isté**, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky účtovnej

jednotky (pri majetku miera pravdepodobnosti je vyššia, takmer istá ako napr. pri účtovaní rezerv, kde sa suma stanovuje odhadom). **Pri definícii nákladov a výnosov** je dôležitá spoľahlivosť ocenenia.

Definície uvedené v zákone majú všeobecný charakter a to z toho dôvodu, že zákon o účtovníctve sa vzťahuje na široký okruh účtovných jednotiek, nielen na podnikateľov.

Podľa medzinárodných účtovných štandardov, **peňažným ekvivalentom** je krátkodobý, vysoko likvidný finančný majetok, ktorý je ľahko zameniteľný za známe sumy peňazí a u ktorého nie je riziko výraznej zmeny hodnoty v čase, napr. krátkodobé termínované vklady. **Peňažné tokysú** prílivy a odlivy peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov.

Budúci ekonomický úžitok podľa medzinárodných štandardov finančného výkazníctva je definovaný ako možnosť prispieť priamo alebo nepriamo k toku peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov do podniku. Touto možnosťou môže byť tvorba výkonov, ktorá je súčasťou prevádzkových činností podniku (účtovnej jednotky). Môže tiež spočívať v prevoditeľnosti na peňažné prostriedky alebo peňažné ekvivalenty, alebo schopnosti redukovať tok peňazí, napríklad ak alternatívny výrobný proces znižuje náklady. Pod **ekonomickými úžitkami** sa teda rozumieju **najmä príliv peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov do podniku a zníženie nákladov podniku**.

Zmena v § 2 ods. 4 zákona o účtovníctve zákonom č. 130/20015 Z. z. sa s účinnosťou od 1. 1. 2016 doplnila definícia „podielovej účasti“.

„Podielovou účasťou sa rozumie aspoň 20 % podiel na základnom imaní v inej účtovnej jednotke, ktorý je držaný, aby tvoril trvalé prepojenie s touto inou účtovnou jednotkou na účel, aby toto prepojenie prispelo k činnosti účtovnej jednotky“.

V nadväznosti na transpozíciu (prenesenie) definícií vymedzených v článku 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ sú zákonom ustanovené definície podielovej účasti na účely ocenenia cenných papierov a podielov metódou vlastného imania podľa § 27. Pre podielovú účasť smernica vyžaduje aspoň 20 % podiel na základnom imaní, ktorý zakladá trvalú

väzbu s účtovnou jednotkou. Účtovná jednotka má podiel s úmyslom trvalého prepojenia s účtovnou jednotkou, aby jej prinášal majetkový alebo iný prospech a tým prispel k činnosti účtovnej jednotky.

2. Mikro účtovná jednotka v roku 2014

Novelou zákona o účtovníctve zákonom č. 352/2013 Z. z. sa zadefinovala tzv. mikro účtovná jednotka. Podľa tejto novely zákona za mikro účtovnú jednotku **sa mohla** považovať (účtovná jednotka sa mohla dobrovoľne rozhodnúť) obchodná spoločnosť, družstvo, fyzická osoba podnikateľ účtujúca v podvojnom účtovníctve, fyzická osoba dobrovoľne zapísaná v obchodnom registri [§ 27 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka] a pozemkové spoločenstvo s právnu subjektivitou (zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách),

- a) ak za účtovné obdobie v ktorom vznikla, rozhodla sa postupovať ako mikro účtovná jednotka, alebo
- b) ak ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie neprekročila dve z týchto podmienok:
 1. celková suma majetku nepresiahla 350 000 eur, pričom celkovou sumou majetku sa rozumie suma zistená zo súvahy v ocenení neupravenom o položky podľa § 26 ods. 3 (ocenenie „brutto“ bez korekcií),
 2. čistý obrat nepresiahol 700 000 eur, pričom čistým obratom sa na tento účel rozumejú výnosy dosiahnuté z predaja výrobkov, tovarov, poskytnutých služieb a iné výnosy súvisiace s bežnou činnosťou účtovnej jednotky po odpočítaní zliav,
 3. priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia nepresiahol desať, alebo
- c) dve z vyššie uvedených podmienok prekročila len v jednom účtovnom období, pričom v prvom z týchto dvoch účtovných období sa považovala za mikro účtovnú jednotku.

Dôvodom novelizácie zákona bolo zapracovanie smernice Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie 2012/6/EÚ zo 14. marca 2012, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady Európ-

skej únie 78/660/EHS. Cieľom prijatia zmien je najmä zníženie administratívnej záťaže účtovných jednotiek a zlepšenie podnikateľského prostredia v oblasti účtovníctva.

Podľa legislatívy platnej do 31. 12. 2014 všetky podnikateľské účtovné jednotky, ktoré účtovali v sústave podvojného účtovníctva, zostavovali účtovnú závierku v rovnakom rozsahu podľa Opatrenia MF SR č. 4455/2003-92 v znení neskorších predpisov (právny predpis pre zostavenie účtovnej závierky vrátane účtovných výkazov). Účtovné výkazy ustanovené v tomto opatrení boli záväzné pre všetky účtovné jednotky, to znamená, že aj malé a stredné podniky museli používať výkazy v celom rozsahu, aj keď nemali pre jednotlivé riadky náplň a tak výkazy odovzdávali vyplnené len v minimálnom rozsahu.

Hlavnou výhodou mikro účtovnej jednotky, označovanej aj ako malý podnikateľ, je zostavovanie „skrátenej“ účtovnej závierky (približne 8 stranová závierka) namiesto doterajšej „riadnej“ účtovnej závierky (niekoľko strán textovej časti vrátane tabuliek). Súvaha a výkaz ziskov a strát sa zostavuje v skrátenej forme, poznámky obsahujú len minimum údajov, ktoré požaduje legislatíva EÚ uvádzať. Číselné údaje v poznámkach sa nemusia zapracovať do tabuliek. Poznámky sa zostavujú len za bežné účtovné obdobie a sumy v poznámkach sa uvádzajú v celých eurách.

Keďže novela zákona vstúpila do platnosti 1. 1. 2014, účtovné jednotky sa mohli testovať už k tomuto dátumu, teda mohli sa rozhodnúť, že mikro účtovnou jednotkou sa stanú už od 1. 1. 2014. Ak existujúce účtovné jednotky sa testovali k 1. 1. 2014, pri testovaní posudzovali účtovné obdobie roka 2013 a 2012. Ak účtovná jednotka splnila podmienky v každom roku osobitne, mohla sa rozhodnúť, že v roku 2014 sa bude považovať za mikro účtovnú jednotku.

Keďže k tomuto ustanoveniu neboli prechodné ustanovenia, Ministerstvo financií SR, ako tvorca zákona o účtovníctve, pristúpilo k tomu, že účtovné jednotky sa ako mikro účtovná jednotka mohli testovať aj ku koncu roka 2014, pričom potom testovali rok 2014 a rok 2013. Ak za tieto dve účtovné obdobia (každé obdobie osobitne testované) splnili podmienky,

mohli sa stať mikro účtovnou jednotkou, a teda mohli za rok 2014 zostaviť účtovnú závierku ako mikro účtovná jednotka. V tomto prípade sa mikro účtovnou jednotkou mohla stať aj účtovná jednotka, ktorá vznikla v roku 2013.

Podľa § 2 ods. 5 zákona o účtovníctve v znení účinnom do 31. 12. 2014, účtovná jednotka, ktorá splnila podmienky pre mikro účtovnú jednotku a mikro účtovnou jednotkou sa aj stala, táto účtovná jednotka mala postupovať ako mikro účtovná jednotka aj naďalej, kým by spĺňala podmienky. Mikro účtovnou jednotkou nemohla byť účtovná jednotka zostavujúca účtovnú závierku podľa medzinárodných štandardov finančného vykazovania (IFRS/EÚ).

3. Mikro účtovná jednotka v roku 2015 a triedenie účtovných jednotiek od 1. 1. 2015

Novelou zákona o účtovníctve zákonom č. 333/2014 Z. z. v znení účinnom od 1. 1. 2015 sa do zákona o účtovníctve **ustanovilo triedenie účtovných jednotiek**. Triedenie účtovných jednotiek sa vzťahuje na obchodné spoločnosti, družstvo, na fyzickú osobu účtujúcu v podvojnom účtovníctve a na pozemkové spoločenstvo. **Od 1. 1. 2015 sa tak tieto účtovné jednotky musia zatriediť (majú povinnosť, nie dobrovoľnosť).**

Neprehliadnite!

Skôr, ako pristúpime k samotnému triedeniu účtovných jednotiek, je potrebné upozorniť na prechodné ustanovenia novely zákona ustanovené v § 39k ods. 3 a 4 zákona o účtovníctve, podľa ktorého:

- a) účtovná jednotka, ktorá sa v roku 2014 považovala za mikro účtovnú jednotku, sa považuje za mikro účtovnú jednotku aj v roku 2015,
- b) účtovná jednotka, ktorá sa mohla stať mikro účtovnou jednotkou v roku 2014, ale sa rozhodla, že sa nebude považovať za mikro účtovnú jednotku, od 1. 1. 2015 sa považuje za malú účtovnú jednotku.

Z uvedeného vyplýva, že od 1. 1. 2015 sa musia testovať tie obchodné spoločnosti, družstvo, fyzická osoba účtujúca v podvojnom účtovníctve a pozemkové spoločenstvo, ktoré sa v roku 2014 nemohli stať mikro účtovnou jednot-

kou. Tieto sa museli k 1. 1. 2015 testovať a zatriediť buď ako mikro, malá alebo veľká účtovná jednotka.

3.1 Triedenie účtovných jednotiek od 1. 1. 2015

Od 1. 1. 2015 novela zákona o účtovníctve definuje tri typy účtovných jednotiek (zákon č. 333/2014 Z. z.):

- a) mikro účtovná jednotka,
- b) malá účtovná jednotka,
- c) veľká účtovná jednotka.

Zatriedenie do veľkostnej skupiny sa týka týchto účtovných jednotiek:

- **obchodná spoločnosť** (s.r.o., akciová spoločnosť, v.o.s. a komanditná spoločnosť),
- **družstvo,**
- **fyzická osoba – podnikateľ účtujúca v podvojnom účtovníctve** (ide o fyzické osoby – podnikateľov, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov podľa zákona o dani z príjmov, ktoré dobrovoľne účtujú v sústave podvojného účtovníctva),
- **fyzická osoba podľa osobitného predpisu, ktorým je Obchodný zákonník – § 27 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka účtujúca v podvojnom účtovníctve:**
 - ide o fyzické osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktoré sú podnikateľmi podľa Obchodného zákonníka a ktoré sa do **obchodného registra zapisujú na vlastnú žiadosť, alebo ak tak ustanovuje osobitný predpis**, ktorým je zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov. Dopravcovia ako podnikajúce fyzické osoby (SZČO) sú povinní od 1. 3. 2012 zapísať sa do obchodného registra. Držiteľ oprávnenia na výkon povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy je podnikateľom, ktorý nepodniká na základe živnostenského oprávnenia, a teda nie je zapísaný v živnostenskom registri. Preto sa v záujme právnej istoty a prehľadnosti podnikateľov v tomto

segmente navrhol ich zápis do obchodného registra a to aj vtedy, keď je dopravca fyzickou osobou, pretože tá by inak nebola evidovaná nikde a pre verejnosť by bola utajená.

Táto povinnosť vyplýva z § 5 ods. 3 zákona o cestnej doprave:

(1) Ak ďalej nie je ustanovené inak, vykonávať povolenie prevádzkovateľa vnútroštátnej dopravy môže podnik na základe povolenia udeleného podľa tohto zákona a osobitného predpisu; povolenie sa udeľuje na desať rokov. Postup udeľovania, pozastavenia platnosti a odňatia povolenia ustanovuje osobitný predpis.

(2) Prevádzkovať medzinárodnú dopravu v členských štátoch môže prevádzkovateľ cestnej dopravy, ktorý má udelenú licenciu Spoločenstva podľa osobitných predpisov.

(3) **Prevádzkovateľ cestnej dopravy podľa odseku 1 alebo 2 sa zapisuje do obchodného registra s predmetom činnosti podľa obsahu povolenia alebo licencie Spoločenstva.**

• **pozemkové spoločenstvo s právnou subjektivitou** (z. č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách).

Uvedené účtovné jednotky sa zatriedia do príslušnej skupiny účtovných jednotiek na základe veľkostných kritérií.

Do veľkostnej skupiny **mikro účtovnej jednotky** sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:

- celková suma majetku nepresiahla 350 000 eur,
- čistý obrat nepresiahol 700 000 eur,
- priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia nepresiahol desať.

Do veľkostnej skupiny **malej účtovnej jednotky** sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:

- celková suma majetku presiahla sumu 350 000 eur, ale nepresiahla sumu 4 000 000 eur,
- čistý obrat presiahol sumu 700 000 eur, ale nepresiahol sumu 8 000 000 eur,
- priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia presiahol 10 a nepresiahol 50.

Do veľkostnej skupiny **veľkej účtovnej jednotky** sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:

- celková suma majetku presiahla 4 000 000 eur,
- čistý obrat presiahol 8 000 000 eur,
- priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia presiahol 50.

Prehľad veľkostných podmienok pre mikro, malú a veľkú ÚJ k 1. 1. 2015

	Mikro ÚJ (§ 2 ods. 6 ZoÚ)	Malá ÚJ (§ 2 ods. 7 ZoÚ)	Veľká ÚJ (§ 2 ods. 8 ZoÚ)
Suma majetku netto	Nepresiahla 350 000 €	Presiahla 350 tis. € ale nepresiahla 4 mil. €	Presiahla 4 mil. €
Čistý obrat	Nepresiahol 700 000 €	Presiahol 700 tis. € ale nepresiahol 8 mil. €	Presiahol 8 mil. €
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	Nepresiahol 10	Presiahol 10 ale Nepresiahol 50	Presiahol 50

ÚJ = účtovná jednotka, ZoÚ = zákon o účtovníctve

Celkovou sumou majetku sa rozumie suma zistená zo súvahy v ocenení upravenom o položky podľa § 26 ods. 3 (oprávky, opravné položky), t.j. netto hodnota majetku (ide teda o aktíva z riadku 001 a zo stĺpca 2 Súvahy). Od 1. 1. 2015 pre triedenie do veľkostných skupín suma majetku „brutto“ sa nahrádza sumou majetku „netto“ (zákonom č. 333/2014 Z. z.).

Definícia čistého obratu na účely zákona o účtovníctve

Od 1. 1. 2015 sa novelou zákona o účtovníctve zákonom č. 333/2014 Z. z. novo zadefinoval aj pojem „čistý obrat“. Aj keď k podstatnej zmene v jeho definícii nedošlo, upresnila sa tak, aby bolo zrejmé, čo sa do čistého obratu zahŕňa a čo nie (v praxi sa tento pojem rôzne vysvetľo-

val, napr. že do čistého obratu sa zahrňajú celé výnosy z triedy 6, alebo výnosy z účtovej skupiny 60 a 64, alebo výnosy z účtovej skupiny 60, 64 a 66, atď.).

Do čistého obratu sa zahrňajú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a služieb po odpočítaní zliav. Do čistého obratu sa zahrňajú aj iné výnosy po odpočítaní zliav tej účtovnej jednotky, ktorej predmetom činnosti je dosahovanie iných výnosov ako sú výnosy z predaja výrobkov, tovarov a služieb.

Napr. ak účtovná jednotka poskytuje služby, ktoré účtuje na účte 602 – Tržby z predaja služieb, do čistého obratu tejto účtovnej jednotky sa započíta len hodnota zaúčtovaná na tomto účte. Ak táto účtovná jednotka predá majetok, ktorý sa účtuje na účte 641 – Tržby z predaja dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku, do čistého obratu sa táto hodnota nezapočíta.

Z uvedeného vyplýva, že podľa definície, čistým obratom je súčet výnosov účtovaných na účte 601 alebo 604 alebo 602, ak ide o účtovné jednotky, ktoré sa zaoberajú predajom výrobkov, tovaru alebo poskytovaním služieb. Ak ide o účtovnú jednotku, ktorá predáva výrobky a zároveň poskytuje aj služby, potom do čistého obratu pôjdu účty 601 a 602, alebo predáva tovar a poskytuje aj služby, o ktorých účtuje na účte 604 a 602, do čistého obratu tejto účtovnej jednotky pôjdu hodnoty z oboch účtov.

Ak pôjde napr. o účtovné jednotky, ktoré dosahujú výnosy v rámci poskytovania služieb v oblasti finančného prenájmu, ktoré sa účtujú výnosy v súlade s § 30a ods. 3 postupov účtovania na účte 662, **potom do čistého obratu u týchto účtovných jednotiek bude vstupovať hodnota zaúčtovaná na účte 662 – Úroky.** U stavebných firiem môže ísť o účty 606 – Výnosy zo zákazky alebo 607 – Výnosy z nehnuteľnosti na predaj, ak tieto účtovné jednotky svoju činnosť účtujú prostredníctvom týchto účtov, atď.

Priemerný prepočítaný počet zamestnancov presiahol 30. Zákon o účtovníctve tento pojem nedefinuje, ale je to objektívny ukazovateľ vychádzajúci so štatistických metód a je používaný bežne v personálnej agende.

Zatriedenie novovzniknutej účtovnej jed-

notky v roku 2015

Účtovná jednotka, ktorá vznikla v roku 2015, sa zatriedila do veľkostnej skupiny na základe vlastného rozhodnutia a zostáva v tejto veľkostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období (teda aj v roku 2016).

? Príklad

Účtovná jednotka vznikla 15. 2. 2015. Do akej skupiny sa môže táto účtovná jednotka zatriediť?

Podľa novelizovaného znenia zákona o účtovníctve, účtovná jednotka ktorá vznikne po 1. 1. 2015 (novovzniknutá účtovná jednotka), sa na základe vlastného rozhodnutia zatriedi buď ako mikro účtovná jednotka, malá účtovná jednotka, alebo ako veľká účtovná jednotka. Avšak vzhľadom na to, že ide o novozaloženú spoločnosť, je predpoklad, že účtovná jednotka sa zatriedi ako mikro účtovná jednotka alebo ako malá účtovná jednotka.

Zatriedenie existujúcej účtovnej jednotky

Existujúca účtovná jednotka (účtovná jednotka, ktorá vznikla pred 1. 1. 2015) a ktorá sa v **roku 2014 nemohla stať mikro účtovnou jednotkou**, sa zatriedila do veľkostnej skupiny na základe splnenia podmienok testovaných osobitne za:

- účtovné obdobie, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (r. 2014) a
 - za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie (r. 2013)
- ako mikro účtovná jednotka, malá účtovná jednotka alebo ako veľká účtovná jednotka.

Účtovná jednotka, ktorá spĺňa podmienky pre mikro účtovnú jednotku, môže sa zaradiť a postupovať ako malá účtovná jednotka.

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2015 (§ 39k ods. 1 a 2)

- Existujúca účtovná jednotka, ktorá v roku 2014 nebola mikro účtovnou jednotkou (nemohla sa ňou stať), sa musela od 1. 1. 2015 zatriediť podľa veľkostných kritérií, pričom posudzovala splnenie podmienok k 31. decembru 2014 (samozrejme musela testovať aj rok predchádzajúci, teda rok 2013).
- Účtovná jednotka, ktorá má **účtovné obdobie hospodársky rok** a hospodársky

rok **začínal počas roka 2015**, posudzovala splnenie podmienok ku dňu, ku ktorému sa zostavovala účtovná závierka v priebehu roka 2015.

Triedenie sa netýka:

- účtovných jednotiek, ktoré sú uvedené v § 17a a 17b zákona o účtovníctve (ide o finančné inštitúcie, ktoré zostavujú účtovnú závierku podľa medzinárodných účtovných štandardov finančného výkazníctva IFRS/IAS a Národnú banku Slovenska),
- účtovných jednotiek, ktoré sú subjektom verejného záujmu.

Definícia subjektu verejného záujmu

Na účely zákona o účtovníctve subjektom verejného záujmu sa rozumie účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie (ďalej len „členský štát“), banka, pobočka zahraničnej banky, Exportno-importná banka Slovenskej republiky, poisťovňa, pobočka zahraničnej poisťovne, zaistovňa, pobočka zahraničnej zaistovne, zdravotná poisťovňa, správcovská spoločnosť, pobočka zahraničnej správcovskej spoločnosti, dôchodková správcovská spoločnosť, doplnková dôchodková spoločnosť, Burza cenných papierov, Centrálny depozitár cenných papierov, obchodník s cennými papiermi, platobná inštitúcia, inštitúcia elektronických peňazí, subjekt kolektívneho investovania, dôchodkový fond, pobočka zahraničnej finančnej inštitúcie a účtovná jednotka uvedená v § 17a ods. 2.

Zostavovanie účtovných závierok zatriedených účtovných jednotiek

- **Mikro účtovné jednotky účtovnú závierku budú zostavovať podľa:** Opatrenia MF

SR č. MF/15464/2013-74 v znení Opatrenia MF SR č. MF/18008/2014-74.

- **Malé účtovné jednotky účtovnú závierku budú zostavovať podľa:** Opatrenia MF SR č. MF/23378/2014-74 v znení Opatrenia MF SR č. MF/19927/2015-74.

Podľa tohto opatrenia pre zostavenie účtovnej závierky pre malé účtovné jednotky musia postupovať aj účtovné jednotky uvedené v § 1 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona, **t.j. zahraničné osoby podnikajúce na území SR.**

- **Veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu** (pozn. nie všetky subjekty verejného záujmu) **účtovnú závierku musia zostavovať podľa:** Opatrenia MF SR č. MF/23377/2014-74 v znení Opatrenia MF SR č. MF/19926/2015-74.

Podľa tohto opatrenia pre veľké účtovné jednotky musia účtovnú závierku zostavovať aj **štátny podnik a subjekt verejného záujmu, ak nie je bankou, pobočkou zahraničnej banky, Exportno – importnou bankou Slovenskej republiky, poisťovňou, pobočkou zahraničnej poisťovne, zaistovňou, pobočkou zahraničnej zaistovne, zdravotnou poisťovňou, správcovskou spoločnosťou, pobočkou zahraničnej správcovskej spoločnosti, dôchodkovou správcovskou spoločnosťou, doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou, Burzou cenných papierov, Centrálnym depozitárom cenných papierov, obchodníkom s cennými papiermi, platobnou inštitúciou, inštitúciou elektronických peňazí, subjektom kolektívneho investovania, dôchodkovým fondom, pobočkou zahraničnej finančnej inštitúcie, účtovnou jednotkou uvedenou v § 17a ods. 2 zákona, rozpočtovou organizáciou a príspevkovou organizáciou.**

Prehľad zatriedenia ÚJ do veľkostných skupín v roku 2015

	2014	2015	Ustanovenia zákona o účtovníctve
ÚJ spĺňala k 1. 1. 2014 podmienky pre mikro ÚJ, ale rozhodla sa nepovažovať sa mikro ÚJ	nestala sa mikro ÚJ	musí byť malá ÚJ	§ 39k ods. 4
ÚJ spĺňala k 1. 1. 2014 podmienky pre mikro ÚJ, a aj sa rozhodla považovať sa mikro ÚJ	stala sa mikro ÚJ	musí byť mikro ÚJ	§ 39k ods. 3
ÚJ nespĺňala k 1. 1. 2014 podmienky pre mikro ÚJ	nebola mikro ÚJ	zatriedí sa podľa podmienok (mikro, malá alebo veľká ÚJ)	§ 2 ods. 5 až 14, § 39k ods. 2

ÚJ nespĺňala k 1. 1. 2014 podmienky pre mikro ÚJ a má účtovné obdobie hospodársky rok	nie je mikro ÚJ	ÚJ sa zatriedi podľa podmienok k poslednému dňu účtovného obdobia, ktoré končí počas r. 2015	§ 2 ods. 11
ÚJ vznikla v roku 2015	xxx	Zatriedi sa podľa vlastného rozhodnutia ako mikro, malá alebo veľká ÚJ	§ 2 ods. 11

ÚJ = účtovná jednotka

1

Poznámka

§ 27ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka

(1) Obchodný register je verejný zoznam zákonom ustanovených údajov (ďalej len „zapísané údaje“), ktorého súčasťou je zbierka zákonom ustanovených listín (ďalej len „zbierka listín“).

(2) Do obchodného registra sa zapisujú

- obchodné spoločnosti, družstvá, iné právnické osoby, o ktorých to ustanoví osobitný zákon, právnické osoby založené podľa práva Európskej únie, podniky a organizačné zložky podnikov zahraničných osôb,
- odšepné závody a iné organizačné zložky podnikov, ak tak ustanoví osobitný zákon,
- fyzické osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktoré sú podnikateľmi podľa tohto zákona a ktoré sa do obchodného registra zapisujú na vlastnú žiadosť, alebo ak tak ustanoví osobitný zákon (ďalej len „zapísaná osoba“).

Zmena v § 2 ods. 10 zákona o účtovníctve na základe zákona č. 130/2015 Z. z. s účinnosťou od 1. 7. 2015 – účtovná jednotka, ktorá sa nevie zatriediť, postupuje ako malá; účtovná jednotka počas konkurzu alebo likvidácie nemení svoje zatriedenie

Účtovná jednotka, ktorá nespĺňa podmienky zatriedenia do veľkostných skupín, sa zatriedi ako malá účtovná jednotka. Účtovná jednotka nemení svoje zatriedenie do veľkostnej skupiny po vstupe do likvidácie alebo po vyhlásení konkurzu.

V § 2 v odseku 10 sa ustanovilo začlenenie do veľkostných skupín tých účtovných jednotiek, u ktorých sa nedá identifikovať splnenie veľkostných podmienok podľa § 2 ods. 5 až 8 zákona. Zákon doplnením priamo určuje postup

účtovnej jednotky pri začlenení sa do veľkostnej skupiny, ktorý podľa ustanovení do novely zákona vyplýval len nepriamo. Účtovná jednotka, ktorá priamo nespĺňa podmienky zatriedenia sa do veľkostnej skupiny, zatriedi sa ako malá účtovná jednotka. V nadväznosti na trvanie likvidácie alebo konkurzu sa ustanovuje, že účtovná jednotka počas týchto období sa začlení do veľkostnej skupiny, v ktorej bola pred vstupom do likvidácie alebo konkurzu.

Zmena v § 2 ods. 10 zákona o účtovníctve na základe zákona č. 423/2015 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2016 – testovanie k prvému dňu účtovného obdobia

Uvedenou novelou zákona sa ustanovila povinnosť vykonať triedenie k prvému dňu účtovného obdobia, pričom sa posudzuje splnenie podmienok za dve po sebe bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia, napr. ak sa testovanie vykoná k 1.1.2018, posudzuje sa splnenie podmienok za rok 2017 a za rok 2016.

Zmena v § 2 ods. 11 zákona o účtovníctve na základe zákona č. 275/2017 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2018 – postup pri zatriedení v nástupníckej účtovnej jednotke

Uvedenou novelou zákona sa ustanovil postup nástupníckej účtovnej jednotky pri zatriedení do veľkostných skupín účtovných jednotiek. V prípade zlúčenia alebo rozdelenia zlúčením nástupnícka účtovná jednotka pri zostavení otváraciej súvahy k rozhodnému dňu prehodnotí veľkostné kritériá a zohľadňuje prevzatú hodnotu majetku a počet zamestnancov zanikajúcej účtovnej jednotky. Na základe daného posúdenia vykoná potrebné účtovné operácie, aby mohla správne zostaviť individuálnu účtovnú závierku pre danú veľkostnú skupinu. Týmto sa upravuje všeobecný prístup začlenenia do veľkostnej skupiny minimálne na dve po sebe idúce účtovné obdobia a z dôvodu prevzatia ma-

jetku a záväzkov zanikajúcej účtovnej jednotky môže u nástupníckej účtovnej jednotky nastať zmena veľkostnej skupiny aj skôr. V prípade, ak nástupnícka spoločnosť je novo založená spoločnosť, zostáva prístup nezmenený, kedy ako novovzniknutá účtovná jednotka sa môže rozhodnúť na zaradenie do veľkostnej skupiny účtovných jednotiek.

Z uvedeného vyplýva, že ak dochádza k zlúčeniu dvoch spoločností napr. spoločnosť A a spoločnosť B, pričom nástupnícka účtovná jednotka je spoločnosť B, ktorá bola pred zlúčením so spoločnosťou A zatriedená ako malá účtovná jednotka, musí potom k rozhodnému dňu vykonať testovanie existujúceho zatriedenia sa do veľkostnej skupiny. Ako nástupnícka účtovná jednotka musí k rozhodnému dňu zostaviť otváraciu súvahu, v ktorej musí zohľadniť prevzatý majetok zanikajúcej účtovnej jednotky, teda môže dôjsť k zvýšeniu hodnoty majetku a zamestnancov (pri testovaní pre zatriedenie sa do inej veľkostnej skupiny stačí splnenie, resp. prekročenie **dvoch** veľkostných kritérií, ktorým je **celková hodnota majetku a priemerný prepočítaný počet zamestnancov**) a tým dochádza aj k zmene zatriedenia.

Teda nástupnícka účtovná jednotka vykoná prehodnotenie zatriedenia sa vo veľkostnej skupine, a ak splní veľkostné kritériá napr. pre veľkú účtovnú jednotku, za účtovné obdobie, v ktorom došlo k zlúčeniu, musí potom ku koncu účtovného obdobia zostaviť účtovnú závierku ako veľkú účtovnú jednotku.

Triedenie účtovných jednotiek k 1. 1. 2018

Účtovná jednotka, ktorá pred 1. 1. 2018 bola dva roky po sebe (rok 2017 a 2016) zatriedená v určitej veľkostnej skupine, napr. ako malá účtovná jednotka, k 1. 1. 2018 vykoná testovanie zatriedenia, pričom testovať musí dve predchádzajúce účtovné obdobia, rok 2017 a rok 2016.

Ak účtovná jednotka v oboch účtovných obdobiach osobitne splní podmienky napr. pre mikro účtovnú jednotku, za rok 2018 zostaví účtovnú závierku ako mikro účtovná jednotka. Ako mikro účtovná jednotka bude potom postupovať aj v roku 2019. Ďalšie testovanie vykoná až k 1. 1. 2020. Táto účtovná jednotka, ak sa tak rozhodne, môže pokračovať aj naďalej ako malá

účtovná jednotka, pretože zákon ustanovuje, že účtovná jednotka, ktorá spĺňa podmienky pre mikro účtovnú jednotku, môže postupovať ako malá účtovná jednotka.

Ak účtovná jednotka dva roky po sebe (rok 2016 a rok 2017) bola zatriedená ako mikro účtovná jednotka a pri testovaní splní podmienky pre malú účtovnú jednotku, od 1. 1. 2018 bude postupovať ako malá účtovná jednotka a účtovnú závierku za rok 2018 zostaví ako malá účtovná jednotka. Ako malá účtovná jednotka bude postupovať aj v roku 2019. Ďalšie testovanie potom vykoná 1. 1. 2020.

Ak účtovná jednotka pri testovaní k 1. 1. 2018 splní podmienky pre veľkú účtovnú jednotku, za rok 2018 zostaví účtovnú závierku ako veľká účtovná jednotka. V novom zatriedení musí každá účtovná jednotka zotrvať minimálne dve účtovné obdobia, teda aj v roku 2019, a až po týchto dvoch účtovných obdobiach môže vykonať opätovné testovanie splnenia podmienok (k 1. 1. 2020).

Účtovná jednotka, ktorá sa nevie zatriediť, pretože napr. za rok 2017 podmienky splnila ale za rok 2016 už nie, musí sa zatriediť ako malá.

Novovzniknutá účtovná jednotka v roku 2018 sa zatriedi do veľkostnej skupiny podľa vlastného rozhodnutia a zostáva v tomto zatriedení aj v nasledujúcom účtovnom období, teda v roku 2019. Nové testovanie vykoná k 1. 1. 2020.

Účtovná jednotka nemení svoje zatriedenie do veľkostnej skupiny po vstupe do likvidácie alebo po vyhlásení konkurzu. Nástupnícka účtovná jednotka vykoná testovanie zatriedenia k rozhodnému dňu.

? Príklad

V roku 2014, 2015 a 2016 účtovná jednotka spĺňala podmienky pre mikro účtovnú jednotku, ale dobrovoľne sa rozhodla nepovažovať za mikro účtovnú jednotku, ale zatriedila sa ako malá.

Môže sa od 1. 1. 2017 zatriediť ako mikro účtovná jednotka, alebo až od 1. 1. 2018?

Účtovná jednotka testovanie zatriedenia do veľkostnej skupiny musí vykonať na začiatku účtovného obdobia (napr. k 1.1.2017, ak je účtovné obdobie kalendárny rok) a na základe za-

triedenia potom postupuje pri účtovaní a zostavení účtovnej závierky. Keďže sa zatrieduje na začiatku účtovného obdobia, napr. k 1.1.2017, sleduje sa splnenie podmienok za dve po sebe bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia za rok 2016 a rok 2015.

Ak účtovná jednotka bola zatriedená v účtovnom období kalendárneho roka 2015 a roka 2016 dobrovoľne ako malá (dve po sebe idúce účtovné obdobia), a spĺňa podmienky pre zatriedenie ako mikro účtovná jednotka, za rok 2017 a za rok 2018 podá účtovnú závierku ako mikro účtovná jednotka. Ďalšie testovanie vykoná k 1. 1. 2019.

? Príklad

Keď sme v účtovnej závierke za rok 2017 boli prvýkrát považovaní za mikro účtovnú jednotku, tak v účtovnej závierke za rok 2018 musíme byť tiež považovaní za mikro účtovnú jednotku, aj keby sme spĺňali kritériá na malú účtovnú jednotku? Čiže musíme byť vždy zaradení 2 roky po sebe v jednej veľkostnej skupine?

Ak bola účtovná jednotka v účtovnom období kalendárneho roku 2017 (zatriedenie k 1. 1. 2017) na základe veľkostných podmienok zatriedená prvýkrát ako mikro účtovná jednotka, musí byť zatriedená aj v účtovnom období kalendárneho roka 2018 ako mikro účtovná jednotka. Účtovná jednotka musí mať dve po sebe idúce účtovné obdobia rovnaké zatriedenie. Ďalšia zmena zatriedenia je možná alebo povinná po týchto dvoch účtovných obdobiach (testovanie sa musí vykonať k 1. 1. 2019). Ak by účtovná jednotka prestala spĺňať podmienky zatriedenia do mikro veľkostnej skupiny, musela by povinne stať sa malou alebo veľkou účtovnou jednotkou alebo dobrovoľne by sa stala malou účtovnou jednotkou, ak by aj naďalej spĺňala kritériá pre mikro účtovnú jednotku.

? Príklad

Spoločnosť s.r.o. bola zapísaná v obchodnom registri aj zaregistrovaná na daňovom úrade v priebehu roka 2017. Daňové priznanie a účtovnú závierku za rok 2017 spoločnosť podala ako malá účtovná jednotka.

Za rok 2018 podá účtovnú závierku tiež ako malá účtovná jednotka, napriek tomu, že nespĺňa podmienky pre zatriedenie do skupiny malá účtovná jednotka? Podľa kritérií na zatriedenie sa môže s.r.o. preradiť až za rok 2019?

Ak novovzniknutá účtovná jednotka sa v roku 2017 zatriedila podľa vlastného rozhodnutia ako malá účtovná jednotka, musí zostať v tejto veľkostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období, t. j. aj v roku 2018, nesmie zmeniť svoje zatriedenie (dve účtovné obdobia musí byť zatriedená do rovnakej veľkostnej skupiny – teda ako malá účtovná jednotka).

Ak bude spĺňať veľkostné kritériá ako mikro účtovná jednotka za účtovné obdobia kalendárneho roku 2018 a roku 2017, môže zmeniť svoje zatriedenie k 1.1.2019 a za účtovné obdobie kalendárneho roka 2019 bude ako mikro účtovná jednotka zostavovať účtovnú závierku k 31.12.2019 ako mikro účtovná jednotka (Úč MÚJ). Mikro účtovná jednotka nemá povinnosť meniť svoje zatriedenie, ak chce byť malou účtovnou jednotkou, čiže mikro účtovná jednotka môže byť stále zatriedená ako malá účtovná jednotka.

§ 3

(1) Účtovná jednotka účtuje a vykazuje účtovné prípady v období, s ktorým časovo a vecne súvisia (ďalej len „účtovné obdobie“). Ak túto zásadu nemožno dodržať, účtovná jednotka ich za účtuje a vykáže v období, keď sa tieto skutočnosti zistili.

(2) Účtovná jednotka postupuje v účtovnom období v účtovníctve podľa § 4 ods. 2. Náklady a výnosy účtuje účtovná jednotka v tom účtovnom období, v ktorom vznikli, bez ohľadu na deň ich úhrady, inkasa alebo na deň vyrovnania iným spôsobom. Výdavky a príjmy účtuje účtovná jednotka vždy v tom účtovnom období, v ktorom dôjde k ich úhrade alebo inkasu.

(3) Účtovným obdobím je kalendárny rok, ak tento zákon neustanovuje inak.

(4) Účtovným obdobím môže byť aj hospodársky rok. Hospodárskym rokom je obdobie nepretržite po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov, ktoré nie je zhodné s kalendárnym rokom.

(5) K zmene účtovného obdobia môže dôjsť len k prvému dňu kalendárneho mesiaca. Pri zmene účtovného obdobia je obdobie od skončenia predchádzajúceho účtovného obdobia do začatia iného účtovného obdobia účtovným obdobím, ktoré je kratšie ako 12 kalendárnych mesiacov. To primerane platí aj pri vzniku alebo zániku účtovnej jednotky, pričom pri vzniku účtovnej jednotky začína prvé účtovné obdobie dňom vzniku účtovnej jednotky a pri zániku účtovnej jednotky končí posledné účtovné obdobie dňom zániku účtovnej jednotky.

(6) Účtovné obdobie, ktoré je hospodárskym rokom, uplatní účtovná jednotka písomným oznámením daňovému úradu

- a) do 30 dní odo dňa vzniku účtovnej jednotky alebo
- b) najmenej 15 dní pred zmenou účtovného obdobia účtovnej jednotky.^{47a)}

(7) Ak oznámenie podľa odseku 6 nie je daňovému úradu doručené v ustanovenej lehote, účtovná jednotka nesmie uplatniť účtovné obdobie, ktoré je hospodárskym rokom. Účtovné obdobie, ktoré je hospodárskym rokom, musí účtovná jednotka uplatňovať minimálne jedno účtovné obdobie. Obdobie postupuje účtovná jednotka aj pri zmene hospodárskeho roka na kalendárny rok alebo pri zmene hospodárskeho roka na iný hospodársky rok.

(8) Účtovné obdobie, ktoré je hospodárskym rokom, nemôže uplatniť účtovná jednotka, ktorou je subjekt verejnej správy⁵⁾ (ďalej len „účtovná jednotka verejnej správy“), právnická osoba s majetkovou účasťou štátu založená podľa osobitných predpisov,^{29b)} právnická osoba s majetkovou účasťou obce alebo právnická osoba s majetkovou účasťou vyššieho územného celku a účtovná jednotka uvedená v § 1 ods. 1 písm. a) tret'om bode.

Komentár k § 3

1. Účtovanie účtovných prípadov do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia (§ 3 ods. 1)

Účtovná jednotka účtuje a vykazuje účtovné prípady v období, s ktorým časovo a vecne súvisia (ďalej len „účtovné obdobie“). **Ak túto zásadu nemožno dodržať, účtovná jednotka ich zaúčtuje a vykáže v období, v ktorom sa tieto skutočnosti zistili.**

Rozhodujúcim kritériom pre zaradenie účtovného prípadu do účtovného obdobia je „deň uskutočnenia účtovného prípadu“, ktorý je definovaný v § 2 Opatrenia MF SR č. 23054/2002-92, ktorým sa stanovili podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (ďalej len „postupy účtovania“). Teda účtovná jednotka najskôr určí, kedy je deň uskutočnenia účtovného prípadu a potom sa rozhodne, do ktorého účtovného obdobia účtovný prípad zaúčtuje. Toto rozhodnutie je pre účtovnú jednotku dôležité najmä na prelome účtovných období.

2. Deň uskutočnenia účtovného prípadu

Podľa § 2 postupov účtovania, dňom uskutočnenia účtovného prípadu je deň splnenia dodávky, platby záväzku, inkasa pohľadávky, započítania pohľadávky, postúpenia pohľadávky, prevzatia dlhu, poskytnutia a prijatia preddávku, úhrady úveru alebo pôžičky poskytnutím nového úveru alebo pôžičky, zistenia manka na majetku a záväzkoch, schodku, prebytku majetku, škody na majetku, vkladu do obchodnej spoločnosti a družstva, pohybu majetku vo vnútri účtovnej jednotky a deň zistenia ďalších skutočností vyplývajúcich z osobitných predpisov alebo z vnútorných podmienok účtovnej jednotky, ktoré sú predmetom účtovníctva a ktoré v účtovnej jednotke nastali a účtovná jednotka má k dispozícii potrebné doklady, ktoré dokumentujú tieto skutočnosti.

V praxi častým problémom je stanoviť „deň splnenia dodávky“ tak u odberateľa (kupujúceho) ako aj u dodávateľa (predávajúceho), nakoľko postupy účtovania deň splnenia dodávky nedefinujú. Preto pri stanovení dňa splnenia dodávky je potrebné vychádzať z iných právnych predpisov, ktoré deň splnenia dodávky definujú, napr. z **Obchodného zákonníka**, na základe ktorých je možné deň splnenia dodávky a teda aj deň uskutočnenia účtovného prípadu stanoviť, napr. deň odovzdania alebo deň prevzatia dodávky, prípadne deň splnenia dodávky sa určí v **zmluve po dohode medzi kupujúcim a predávajúcim**.

- **Dodanie tovaru podľa Obchodného zákonníka (§ 412 až 416)**

Ak predávajúci nie je povinný podľa zmluvy dodať tovar v určitom mieste, uskutoč-

ňuje sa dodanie tovaru jeho odovzdaním prvému dopravcovi na prepravu pre kupujúceho, ak zmluva určuje odoslanie tovaru predávajúcim. Predávajúci umožní kupujúcemu uplatniť práva z prepravnej zmluvy voči dopravcovi, pokiaľ tieto práva nemá kupujúci na základe prepravnej zmluvy.

Ak zmluva nemá ustanovenie o odoslaní tovaru predávajúcim a tovar je v zmluve jednotlivo určený alebo určený podľa druhu, ale má byť dodaný z určitých zásob alebo sa má vyrobiť, a strany v čase uzavretia zmluvy vedeli, kde sa nachádza alebo kde sa má vyrobiť, uskutočňuje sa dodanie, keď sa kupujúcemu umožní nakladať s tovarom v tomto mieste.

V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje vyššie uvedené, splní predávajúci povinnosť dodať tovar tým, že umožní kupujúcemu nakladať s tovarom v mieste, kde má predávajúci svoje sídlo alebo miesto podnikania, prípadne bydlisko alebo organizačnú zložku, ak predávajúci jej miesto včas kupujúcemu oznámi.

Ak sa dodanie tovaru uskutočňuje jeho odoslaním a tovar odovzdávaný dopravcovi nie je zjavne a dostatočne označený ako zásielka pre kupujúceho, nastanú účinky dodania, len keď predávajúci bez zbytočného odkladu oznámi kupujúcemu odoslanie tovaru a odoslaný tovar v oznámení bližšie určí. Ak tak predávajúci neurobí, uskutočňuje sa dodanie až odovzdaním tovaru dopravcom kupujúcemu.

Predávajúci je povinný dodať tovar:

- a) v deň, ktorý je v zmluve určený alebo určený spôsobom určeným v zmluve,
- b) kedykoľvek počas lehoty, ktorá je v zmluve určená alebo určená spôsobom určeným v zmluve, ibaže zo zmluvy alebo z účelu zmluvy, ktorý bol predávajúcemu známy pri uzavretí zmluvy, vyplýva, že dobu dodania v rámci tejto lehoty určuje kupujúci.

Ak zo zmluvy nevyplýva niečo iné, začína lehota, v ktorej sa má tovar dodať, plynúť odo dňa uzavretia zmluvy. Ak však podľa zmluvy má kupujúci splniť určité povinnosti ešte pred dodaním tovaru (napr. predložiť nákresy potrebné na výrobu tovaru, zaplatiť kúpnu cenu alebo jej časť alebo zabezpečiť jej zaplatenie), začína táto lehota plynúť až odo dňa splnenia tejto povinnosti.

Ak predávajúci dodá tovar pred určenou dobou, je kupujúci oprávnený tovar prevziať alebo ho odmietnuť.

Pokiaľ z obchodných zvyklostí alebo z ustálenej predchádzajúcej praxe medzi stranami nevyplýva niečo iné, rozumie sa pre určenie času plnenia v zmluve výrazom:

- a) „začiatkom obdobia“ prvých 10 dní tohto obdobia,
- b) „v polovici mesiaca“ od 10. do 20. dňa mesiaca,
- c) „v polovici štvrtroka“ druhý mesiac štvrtroka,
- d) „koncom obdobia“ posledných 10 dní obdobia,
- e) „ihneď“ pri potravinách a surovinách do dvoch dní, pri strojárskych výrobkoch 10 dní, pri ostatnom tovare päť dní.

Ak nie je doba dodania tovaru dohodnutá, je predávajúci povinný bez vyzvania kupujúceho dodať tovar v primeranej lehote s prihliadnutím na povahu tovaru a na miesto dodania.

Doklady vzťahujúce sa na tovar (§ 417 až 419 Obchodného zákonníka)

• § 417

Predávajúci je povinný odovzdať kupujúcemu doklady, ktoré sú potrebné na prevzatie a na užívanie tovaru, ako aj ďalšie doklady ustanovené v zmluve.

• § 418

Odovzdanie dokladov, na ktoré sa nevzťahuje § 419, sa uskutočňuje v čase a mieste určenom v zmluve, inak pri dodaní tovaru v mieste tohto dodania. Ak predávajúci odovzdal doklady pred určenou dobou, môže až do tejto doby odstrániť vady dokladov, ak tým nespôsobí kupujúcemu neprimerané ťažkosti alebo výdavky. Nárok na náhradu škody tým nie je dotknutý.

• § 419

Doklady, ktoré sú potrebné na prevzatie pravovaného tovaru alebo na voľné nakladanie s tovarom alebo pri dovoze na jeho prečlenie, je predávajúci povinný odovzdať kupujúcemu v mieste platenia kúpnej ceny, ak k odovzdaniu má dôjsť pri tomto platení, inak v sídle alebo mieste podnikania, prípadne v bydlisku kupujúceho.

Doklady vzťahujúce sa k tovaru odovzdá predávajúci kupujúcemu včas tak, aby kupujúci

mohol s tovarom voľne nakladať alebo prevziať prepravovaný tovar v čase jeho dôjdenia do miesta určenia a dovezený tovar bez zbytočného odkladu preclíť.

Deň uskutočnenia účtovného prípadu pri nehnuteľnostiach

Pri nehnuteľnostiach obstaraných na základe zmluvy, pri ktorých **sa vlastníctvo nadobúda povolením vkladu do katastra nehnuteľností** a do nadobudnutia vlastníctva nadobúdateľ nehnuteľnosť užíva, **dňom uskutočnenia účtovného prípadu je deň prevzatia nehnuteľnosti nadobúdateľom**. U predávajúceho je dňom uskutočnenia účtovného prípadu deň odovzdania nehnuteľnosti. Ak nebude vklad do katastra nehnuteľností povolený, účtovné zápisy sa zrušia.

Teda aj naďalej platí, že pri nehnuteľnostiach obstaraných na základe zmluvy sa vlastníctvo nadobúda povolením vkladu do katastra nehnuteľností, ale **ak nadobúdateľ bude nehnuteľnosť užívať ešte pred nadobudnutím vlastníctva povolením vkladu do katastra nehnuteľností, potom dňom uskutočnenia účtovného prípadu u nadobúdateľa je deň prevzatia nehnuteľnosti**. U predávajúceho je

to deň odovzdania nehnuteľnosti. Táto zmena vstúpila do platnosti od 1. 1. 2003. Do tejto zmeny dňom uskutočnenia účtovného prípadu pri obstaraní nehnuteľnosti bol iba deň povolenia vkladu do katastra nehnuteľnosti. Nákup a predaj nehnuteľnosti sa tak mohol účtovať až po tomto dni bez ohľadu na to, kedy bola nehnuteľnosť kupujúcemu odovzdaná.

3. Účtovanie nákladov a výnosov do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia

Na dodržanie zásady ustanovenej v § 3 ods. 1 zákona o účtovníctve, že účtovné prípady (najmä náklady a výnosy, ktoré majú najväčší vplyv na výsledok hospodárenia) sa účtujú a vykazujú v období, s ktorým časovo a vecne súvisia, nadväzujú postupy účtovania v § 5, ktoré priamo ustanovujú, že náklady a výnosy sa účtujú do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia. Opravy nevýznamných nákladov a nevýznamných výnosov minulých účtovných období sa účtujú ako účtovné prípady bežného účtovného obdobia na príslušných účtoch nákladov alebo výnosov z hospodárskej činnosti. Náhrady vynaložených nákladov predchádzajúcich účtovných období sa účtujú do výnosov bežného účtovného obdobia.

Náklady a výdavky, ktoré sa týkajú budúcich účtovných období, sa časovo rozlišujú ako:

- a) náklady budúcich období na účtoch 381 a 382,
- b) výdavky budúcich období na účte 383.

Výnosy a príjmy, ktoré sa týkajú budúcich účtovných období, sa časovo rozlišujú ako:

- a) výnosy budúcich období na účte 384,
- b) príjmy budúcich období na účte 385.

Kritériom na účtovanie účtovných prípadov časového rozlíšenia je skutočnosť, že **je známy ich vecný obsah, suma a je určené obdobie, ktorého sa týkajú**.

Náklady a výnosy sa účtujú na príslušných účtoch nákladových druhov a výnosových položiek **časovo rozlíšené**, s výnimkou nákladových druhov, ktoré tvoria komplexné náklady

budúcich období. Vznik komplexných nákladov budúcich období sa po prvotnom zaúčtovaní na príslušných účtoch nákladových druhov v účtovej triede 5 (5xx/112,321,...) účtuje v prospech účtu 655 a na ťarchu účtu 382 (382/655) a ich zúčtovanie v prospech účtu 382 a na ťarchu účtu 555 (555/382).

Základné súvzťažnosti účtovania komplexných nákladov budúcich období:	MD	D
v bežnom roku: výdavok	účty nákladov (501, 518, 52x,...)	rôzne účty (112, 211, 321,...)
v bežnom roku: aktivácia do výnosov	382	655
c) v budúcich rokoch: náklad	555	382

Poznámka

Pred rokom 2003 sa na tomto účte účtovali napríklad náklady na prípravu a zábeh výkonov, náklady na dlhodobú propagáciu, náklady na reklamu. Tieto účtovné prípady boli z náplne účtu 382 vypustené a postupy účtovania neuvádzajú žiadny prípad, ktorý by sa teraz na tomto účte účtoval, takže je predpoklad, že účtovných prípadov, ktoré by sa na tomto účte mohli účtovať, nie je veľa. Ako príklad možno spomenúť len poľnohospodárstvo, napr. účtovanie nákladov na zúrodnenie pôdy.

Na účty časového rozlíšenia sa vzťahuje dokladová inventúra a pri inventarizácii sa posudzuje ich výška a odôvodnenosť.

Náklady budúcich období

V praxi najviac používaným účtom z účtovej skupiny 38 – Časové rozlišovanie nákladov a výnosov je účet nákladov budúcich období. Podľa § 56 postupov účtovania, na účte **381 – Náklady budúcich období** sa účtujú výdavky bežného účtovného obdobia, ktoré sa týkajú nákladov v budúcich obdobiach, a to konkrétnych účtov v účtovej triede 5 – Náklady, napr. vopred platené nájomné a predplatné (výdavok peňažných prostriedkov časovo predchádza nákladu). **Zúčtovanie nákladov budúcich období** na príslušný účet nákladov sa vykoná v účtovnom období, s ktorým časovo rozlíšené náklady vecne súvisia.

Základné súvzťažnosti účtovania nákladov budúcich období:	MD	D
v bežnom roku: výdavok	381	211, 221, 321
v budúcich rokoch: náklad	5xx	381

Účtovné súvzťažnosti na účte 381 – Náklady budúcich období:	MD	D
1. Zaplatené predplatné odbornej tlače, právnych predpisov a pod. na budúce účtovné obdobie (výdavok v r. 2018)	381	221
2. Zúčtovanie nákladov budúcich období do nákladov bežného účtovného obdobia (náklad v roku 2019)	501	381
3. Nájomné platené vopred na nasledujúce účtovné obdobie napr. podľa zmluvy (výdavok r. 2018)	381	221
4. Zúčtovanie nákladov budúcich období do nákladov bežného účtovného obdobia (náklad v roku 2019)	518	381

Výdavky budúcich období

Na účte **383 – Výdavky budúcich období** sa účtuje časové rozlíšenie nákladov bežného účtovného obdobia, ktoré sa týkajú výdavkov v určitých budúcich obdobiach, napríklad nájomné platené pozadu (náklad časovo predchádza výdavku peňažných prostriedkov).

Základné súvzťažnosti účtovania výdavkov budúcich období:	MD	D
v bežnom roku: náklad	5xx	383
v budúcich rokoch: výdavok	383	211, 221

Účtovné súvzťažnosti:	MD	D
1. Nájomné a iné služby, ak sa podľa zmluvy alebo iných dokladov uhrádzajú pozadu		
a) zaúčtovanie nájomného do nákladov bežného roka (rok 2018)	518	383
b) zúčtovanie výdavkov budúcich účtovných období v nasledujúcom účtovnom období (rok 2019)	383	221

• **Výnosy budúcich období**

Na účte **384 – Výnosy budúcich období** sa účtujú príjmy v bežnom účtovnom období, ktoré vecne patria do výnosov v budúcich obdobiach, napríklad nájomné prijaté vopred, sumy zaplatených paušálov vopred na zabezpečenie servisných služieb a prijaté predplatné.

Základné súvzťažnosti účtovania výnosov budúcich období:	MD	D
v bežnom roku: príjem	211, 221	384
v budúcich rokoch: výnos	384	6xx

Účtovné súvzťažnosti:	MD	D
1. Prijaté predplatné odbornej tlače (hospodárske noviny), právnych predpisov a pod. na budúce účtovné obdobie (príjem v r. 2018)	221	384
2. Zúčtovanie výnosov budúcich období do výnosov bežného účtovného obdobia (výnos rok 2019)	384	60x
3. Nájomné prijaté vopred na nasledujúce účtovné obdobie napr. podľa zmluvy (príjem v r. 2018)	221	384
4. Zúčtovanie výnosov budúcich období do výnosov bežného účtovného obdobia (výnos rok 2019)	384	602
5. Účtovanie dotácie na obstaranie dlhodobého majetku:		
a) priznanie dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku	346	384
b) dotácia prijatá na bankový účet	221	346
c) obstaranie dlhodobého majetku (stroj)	042	321
d) zaradenie stroja do užívania	022	042
e) zúčtovanie odpisov za bežné účtovné obdobie	551	082
f) zúčtovanie dotácie – alikvotný podiel k odpisom	384	648

• **Príjmy budúcich období**

Na účte **385 – Príjmy budúcich období** sa účtujú časovo rozlíšené výnosy, ktoré časovo a vecne patria do bežného účtovného obdobia a týkajú sa príjmov v určitých budúcich obdobiach, napríklad nájomné prijaté pozadu. Na účte 385 sa účtuje so súvzťažným zápisom v prospech príslušných účtov výnosov v účtovej triede 6 – Výnosy.

Základné súvzťažnosti účtovania príjmov budúcich období:	MD	D
v bežnom roku: výnos	385	6xx
v budúcich rokoch: príjem	211, 221	385

Účtovné súvzťažnosti:	MD	D
1. Nájomné a iné služby, ak sa podľa zmluvy alebo iných dokladov inkasujú pozadu		
a) zaúčtovanie nájomného do výnosov bežného roka (r. 2018)	385	602
b) zúčtovanie príjmov budúcich účtovných období v nasledujúcom účtovnom období (rok 2019)	221	385

Poznámka

Od 1. 1. 2003 sa neúčtuje na dohadných účtoch 388 – Dohadné účty aktívne a 389 – Dohadné účty pasívne (suma zaúčtovaná na dohadných účtoch sa odhadovala).

Účtovanie odhadnej sumy pohľadávok

Podľa § 86 postupov účtovania, zostatok účtu 388 sa mal previesť na príslušné účty pohľadávok, pretože od 1. 1. 2003 podľa § 48 ods. 3 postupov účtovania, pohľadávky, ktorých výška sa určí napríklad na základe zmluvy alebo iného dokladu, ku dňu ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa účtujú na príslušných účtoch pohľadávok, s ktorými súvisia a vedú sa na samostatnom analytickom účte.

Napr. pohľadávka voči poisťovni v dôsledku poistných udalostí v prípadoch, kedy nebola ešte poskytnutá poistná náhrada sa môže zaúčtovať na účet 378 – Iné pohľadávky, teda **účtovné prípady týkajúce sa pohľadávok s dohadnými sumami sa účtujú priamo na účtoch pohľadávok na samostatných analytických účtoch.**

Účtovanie odhadnej sumy záväzkov

Na účte 389 – Dohadné účty pasívne sa účtovali napr. tieto účtovné prípady: nevyfakturované dodávky, náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku a sociálne zabezpečenie súvisiace so mzdami za dovolenku.

Zostatok tohto účtu sa podľa charakteru účtovného prípadu mal podľa § 86 postupov účtovania previesť buď na účet 323 – Krátkodobé rezervy alebo na účet 459 – Ostatné rezervy.

- **ak suma záväzku nie je známa, účtujú sa rezervy**

- na účte 323 – Krátkodobé rezervy (§ 50 ods. 3 postupov účtovania) sa účtujú rezervy s predpokladanou dobou vyrovnania pri vzniku najviac jeden rok, napr. za nevyčerpané dovolenky vrátane sociálneho poistenia, reklamácie, nevyfakturované dodávky, ak je neurčité časové vymedzenie alebo výška záväzku. Ak predpokladaná doba vyrovnania je viac ako jeden rok, potom tieto účtovné prípady sa účtujú na účte 459 – Ostatné rezervy,

- **ak suma záväzku je známa, účtujú sa nevyfakturované dodávky**

- v súvislosti s účtovaním dohadných položiek upozorňujeme na účet 326 – Nevyfakturované dodávky (§ 50 ods. 6 postupov účtovania) a účet 476 – Dlhodobé nevyfakturované dodávky (§ 61 ods. 10 postupov účtovania). Na účte 326 sa účtujú položky neúčtované ako obvyklé záväzky, napríklad nevyfakturované dodávky, prijaté služby, ak účtovná jednotka na základe zmluvy, dodacieho listu alebo iného dokladu pozná presnú výšku záväzku do dňa zostavenia účtovnej závierky. Na účte 476 sa účtujú položky neúčtované ako obvyklé záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako jeden rok, napr. nevyfakturované dodávky, prijaté služby, ak účtovná jednotka na základe zmluvy, dodacieho listu alebo iného dokladu pozná presnú výšku záväzku.

Teda v prípade účtovania záväzkov, ak pôjde o taký účtovný prípad, pri ktorom nebude známa presná suma, tá sa bude odhadovať, zaúčtuje sa na účet rezerv, buď na účet 323 (krátkodobý záväzok) alebo na účet 459 (dlhodobý záväzok).

Ak účtovná jednotka bude poznať presnú výšku záväzku, tento sa potom zaúčtuje na účet 326 (krátkodobý záväzok) alebo na účet 476 (dlhodobý záväzok).

4. Účtovné prípady, ktoré sa časovo nerozlišujú

Upozorňujeme!

účtovné jednotky na ustanovenie § 56 ods. 6 postupov účtovania, podľa ktorého sa od 1. 1. 2003 **časovo nerozlišujú:**

- náklady na prípravu a zábeh výkonov,
- náklady spojené so zlúčením, splynutím a rozdelením spoločnosti a so zmenou ich právnej formy,
- náklady na získanie vlastného imania, napr. upisovanie nových akcií a iné zvyšovanie vlastného imania a s tým súvisiace náklady ako napríklad notárske poplatky a súdne poplatky, provízie maklérom, prospekt emitenta cenných papierov,

- náklady na školenia a semináre,
- náklady na marketingové štúdie a iné štúdie, náklady na prieskum trhu, náklady na získanie noriem a certifikátov, náklady na uvedenie výrobkov na trh, náklady na reštrukturalizáciu a reorganizáciu podniku alebo časti podniku, náklady na rozšírenie výroby,
- náklady na reklamu a propagáciu,
- pokuty, penále, manká a škody.

Uvedené účtovné prípady sa účtujú do nákladov v tom účtovnom období, v ktorom vznikli. **Ak tieto služby sú vopred platené**, napr. platené nájomné reklamných plôch, vysielacieho času, inzertného priestoru, potom sa **časovo rozlišujú**.

? Príklad

Prenájom za vysielací čas v rozhlase

Účtovná jednotka v mesiaci december 2018 zaplatí za prenájom vysielacieho času v televízii z dôvodu reklamy svojho výrobku sumu vo výške 10 000 €. Reklama sa uskutoční v mesiaci január 2019.

Odpoveď

Keďže účtovný prípad „reklama výrobku“ sa v rámci vysielacieho času v televízii uskutoční až v roku 2019, účtovným prípadom (nákladom) bude v tomto účtovnom období. Vykonaná úhrada v roku 2018 za prenájom vysielacieho času sa zaúčtuje ako výdavok peňažných prostriedkov v hotovosti a na účet časového rozlíšenia nákladov, teda tiež sa jedná o službu, za ktorú bolo za-
platené vopred a preto sa musí časovo rozlíšiť.

Účtovné súvzťažnosti:	Suma v €	MD	D
Rok: 2018			
1. Úhrada za prenájom vysielacieho času platená vopred podľa zmluvy	10 000 €	381	221
Rok: 2019			
1. Zúčtovanie časovo rozlíšeného nákladu do účtovného obdobia roka 2019	10 000 €	518	381

? Príklad

Poplatok za školenie

Účtovná jednotka v decembri 2018 zaplatí za školenie, ktoré sa uskutoční vo februári 2019 sumu vo výške 60 €. Ako sa daný prípad zaúčtuje?

Odpoveď:

Keďže účtovný prípad školenie sa uskutoční až v účtovnom období roka 2019, účtovným prípadom (nákladom) bude v tomto účtovnom období.

Vykonaná úhrada na školenie v roku 2018 sa zaúčtuje ako výdavok peňažných prostriedkov v hotovosti a na účet časového rozlíšenia nákladov, teda jedná sa o službu, za ktorú bolo zaplatené vopred.

Účtovné súvzťažnosti:	Suma v €	MD	D
Rok: 2018			
1. Úhrada za školenie podľa pozvánky zaplatená vopred	60 €	381	221
Rok: 2019			
1. Zúčtovanie časovo rozlíšeného nákladu do účtovného obdobia roka 2019	60 €	518	381

5. Časové rozlišovanie v mikro účtovných jednotkách a v ostatných účtovných jednotkách od 31. 12. 2014

Opatrením MF SR č. MF/17922/2013-74 sa od 1. 1. 2014 novelizovali postupy účtovania pre podnikateľov. Touto novelou sa do § 56 ustanovil nový odsek 14, v ktorom bolo uvedené, že: „na účtoch časového rozlíšenia sa neúčtuje, ak ide o nevýznamné sumy výnosov a nákladov a zároveň

ide o každoročne sa opakujúce plnenia, napríklad náklady na telefónne poplatky, poplatky za odpad, predplatné". Toto ustanovenie platilo do 31. 12. 2014 a týkalo sa všetkých účtovných jednotiek. Podľa tohto ustanovenia museli účtovné jednotky časovo rozlišovať alebo časovo nerozlišovať, nemali možnosť rozhodnúť sa.

Ministerstvo financií SR dňa 3. decembra 2014 prijalo ďalšie Opatrenie č. MF/23635/2014-74, ktorým sa opätovne novelizovali postupy účtovania pre podnikateľov účtujúci v podvojnóm účtovníctve. Opatrenie vstúpilo do platnosti v dvoch termínoch, a to od 31. 12. 2014 a od 1. 1. 2015. **Ustanovenia účinné od 31. 12. 2014 sa museli zapracovať do účtovnej závierky zostavovanej za rok 2014, t.j. k 31. 12. 2014, ak účtovným obdobím je kalendárny rok a neskôr, ako k 31. 12. 2014, ak účtovným obdobím je hospodársky rok, ktorý končil v priebehu roka 2015.**

Jednou zo zmien postupov účtovania, ktorá vstúpila do platnosti od 31. 12. 2014, bola aj zmena ustanovenia § 56 ods. 14, ktorý znie nasledovne: „**V mikro účtovných jednotkách nie je potrebné na účte časového rozlíšenia účtovať nevýznamný a stále sa opakujúci účtovný prípad, ktorý sa týka účtovania nákladov a výnosov medzi dvoma účtovnými obdobiami, pričom nejde o účtovný prípad týkajúci sa účtovania dotácií a emisných kvót. Vo veľkých účtovných jednotkách a v malých účtovných jednotkách sa náklady a výnosy časovo rozlišujú. Vo veľkých účtovných jednotkách a v malých účtovných jednotkách nie je potrebné časovo rozlišovať náklady a výnosy, ak ide o nevýznamný a stále sa opakujúci účtovný prípad týkajúci sa časového rozlíšenia nákladov alebo výnosov posledného a prvého mesiaca účtovného obdobia.**“

Podľa novelizovaného ustanovenia, **účtovné jednotky majú možnosť, nie povinnosť**, účtovné prípady časovo nerozlišovať, samozrejme, za predpokladu, že spĺňajú opatrením stanovené podmienky.

Na základe uvedeného, ak účtovné jednotky počas roka 2014 zaúčtovali nejaké účtovné prípady časového nerozlišovania podľa znenia, ktoré bolo v platnosti od 1. 1. 2014, museli pred-

metné účtovné prípady zaúčtovať (opraviť) tak, aby boli v súlade s novelizovaným ustanovením § 56 ods. 14 v znení od 31. 12. 2014.

Mikro účtovné jednotky a časové nerozlišovanie od 31. 12. 2014

Po novele § 56 ods. 14 postupov účtovania došlo k rozdeleniu účtovných jednotiek na mikro účtovné jednotky a na ostatné účtovné jednotky. Pre mikro účtovné jednotky je stanovená iná forma časového nerozlišovania ako u ostatných účtovných jednotiek.

V mikro účtovných jednotkách nie je potrebné na účte časového rozlíšenia účtovať nevýznamný a stále sa opakujúci účtovný prípad, ktorý sa týka účtovania nákladov a výnosov **medzi dvoma účtovnými obdobiami**, pričom nejde o účtovný prípad týkajúci sa účtovania dotácií a emisných kvót.

? Príklad

Nájomné platené každoročne za dlhodobý prenájom nehnuteľnosti

Spoločnosť s ručením obmedzeným má uzatvorenú nájomnú zmluvu za prenájom skladových priestorov na dobu neurčitú. Nájomné platí každoročne v máji bežného roka do apríla nasledujúceho roka, t.j. v máji v roku 2014 zaplatila nájomné do mája 2015 v sume 1 200 €. Pre spoločnosť je to nevýznamná suma. Je možné túto sumu po splnení podmienky významnosti v roku 2014 časovo nerozlišovať? Ak áno, potom v nákladoch v roku 2014 bude mať s.r.o. zaúčtovanú časť nájomného z roku 2013, ktorá sa časovo rozlišovala a celé nájomné na rok 2014. Je tento postup správny? Môžeme rovnako postupovať aj v roku 2015 pri nájomnom na rok 2015 a 2016?

Odpoveď:

Možnosť neúčtovať niektoré účtovné prípady na účtoch časového rozlíšenia platila od 1. 1. 2014. Keďže z roka 2013 s.r.o. zostalo zaúčtovať časť nájomného za 4 mesiace vo výške 400 € a nájomné na rok 2014/2015 vo výške 1 200 €, v nákladoch v roku 2014 bude mať s.r.o. zaúčtovanú sumu vo výške 1 600 €. Uvedenú sumu s.r.o. zaúčtuje do nákladov na účet 518 v roku 2014. To znamená, že v prvom a v poslednom roku uplatnenia možnosti nákladov časovo nerozlišovať bude akési „prechodné“

obdobie, v ktorom bude zaúčtovaná vyššia alebo nižšia suma, čo však je správne. V roku 2015 s.r.o. v máji 2015 zaúčtuje nájomné na roky 2015/2016 sumu vo výške 1 200 € atď.

Neprehliadnite!

Ak by suma 1 200 € pre mikro účtovnú jednotku bola významná, potom musí nájomné za-

platené vopred časovo rozlišovať. To znamená, že v roku 2014 bude mať zaúčtovanú alikvotnú časť nájomného z roku 2013 vo výške 400 € a časť nájomného pripadajúceho na rok 2014 vo výške 800 €. Suma nájomného vo výške 400 € pripadajúca na rok 2015 sa zaúčtuje na účet 381 – Náklady budúcich období.

Účtovné súvzťažnosti v roku 2014:	Suma	MD	D
1. Zúčtovanie nájomného z roku 2013	400 €	518	381
2. Nájomné zaplatené vopred	1 200 €	–	211 (221)
a) nájomné pripadajúce na rok 2014	800 €	518	–
b) nájomné pripadajúce na rok 2015	400 €	381	–

Účtovné súvzťažnosti v roku 2015:	Suma	MD	D
1. Zúčtovanie nájomného z roku 2014	400 €	518	381
2. Nájomné zaplatené vopred	1 200 €	–	211 (221)
a) nájomné pripadajúce na rok 2015	800 €	518	–
b) nájomné pripadajúce na rok 2016	400 €	381	–

Časové nerozlišovanie a ostatné účtovné jednotky od 31. 12. 2014

Podľa novelizovaného znenia § 56 ods. 14 postupov účtovania, v ostatných účtovných jednotkách, t.j. od 1. 1. 2015 **vo veľkých účtovných jednotkách a v malých účtovných jednotkách sa náklady a výnosy časovo rozlišujú**. Vo veľkých účtovných jednotkách a v malých účtovných jednotkách **nie je potrebné časovo rozlišovať náklady a výnosy**, ak ide o nevýznamný a stále sa opakujúci účtovný prípad týkajúci sa časového rozlíšenia nákladov alebo výnosov **posledného a prvého mesiaca účtovného obdobia**.

Z uvedeného vyplýva, že veľké a malé účtovné jednotky musia aj naďalej náklady a výnosy časovo rozlišovať.

Len stále sa opakujúci účtovný prípad týkajúci sa časového rozlíšenia nákladov alebo výnosov posledného mesiaca účtovného obdobia a prvého mesiaca nasledujúceho účtovného obdobia nemusia tieto účtovné jednotky časovo rozlišovať.

? Príklad

Nájomné platené každoročne za dlhodobý prenájom nehnuteľnosti

Spoločnosť s ručením obmedzeným má uzatvorenú nájomnú zmluvu za prenájom skladových priestorov na dobu neurčitú. Nájomné platí každoročne v máji bežného roka do apríla nasledujúceho roka, t.j. v máji v roku 2014 zaplatila nájomné do mája 2015 v sume 1 200 €. Pre spoločnosť je to nevýznamná suma. Je možné túto sumu po splnení podmienky významnosti v roku 2014 časovo nerozlišovať? Ak áno, potom v nákladoch v roku 2014 bude mať s.r.o. zaúčtovanú časť nájomného z roku 2013, ktorá sa časovo rozlišovala a celé nájomné na rok 2014. Je tento postup správny? Aké bude účtovanie tohto prípadu v nasledujúcom účtovnom období?

Odpoveď:

Ak ide o malú účtovnú jednotku alebo o veľkú účtovnú jednotku, nájomné zaplatené v máji v roku 2014 na obdobie od mája 2014 do apríla 2015 sa musí časovo rozlíšiť. Uvedené platí aj pre ďalšie účtovné obdobia.

Účtovné súvzťažnosti v roku 2014:	Suma	MD	D
1. Zúčtovanie nájomného z roka 2013	400 €	518	381
2. Nájomné zaplatené vopred	1 200 €	–	211 (221)
a) nájomné pripadajúce na rok 2014	800 €	518	–
b) nájomné pripadajúce na rok 2015	400 €	381	–

Účtovné súvzťažnosti v roku 2015:	Suma	MD	D
1. Zúčtovanie nájomného z roka 2014	400 €	518	381
2. Nájomné zaplatené vopred 1 200 €		–	211 (221)
a) nájomné pripadajúce na rok 2015	800 €	518	–
b) nájomné pripadajúce na rok 2016	400 €	381	–

? Príklad

Paušál na telefón zaplatený vopred

Účtovná jednotka dňa 19. 12. 2014 obdržala faktúru za telefón, kde je zaúčtovaný aj paušál, ktorý sa platí dopredu na obdobie od 15. 12. 2014 do 14. 1. 2015.

Suma paušálu je vo výške 50 €. Môže sa v tomto prípade použiť ustanovenie § 56 ods. 14 postupov účtovania a sumu vo výške 50 € zaúčtovať do nákladov v roku 2014 bez toho, aby sa časovo rozlišovala?

Odpoveď:

Nakoľko pre účtovnú jednotku ide o nevýznamnú sumu, ide o opakujúce sa plnenie a platba sa uskutočňuje na prelome účtovných období (posledný a prvý mesiac), účtovná jednotka došlú faktúru za paušál na telefón v sume 50 € zaúčtuje do nákladov v roku 2014.

Rovnako bude postupovať aj na konci roka 2015 atď.

Poznámka

Uvedený účtovný prípad a jeho účtovanie sa vzťahuje aj na mikro účtovnú jednotku, t.j. aj mikro účtovná jednotka paušál na telefón zaplatený v decembri 2014 na obdobie od decembra 2014 do januára 2015 zaúčtuje do nákladov v roku 2014; paušál zaplatený v decembri 2015 za december 2015 a január 2016 zaúčtuje do nákladov v roku 2015 atď.

Časové nerozlišovanie zaúčtované počas roka 2014 a jeho oprava ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, t.j. k 31. 12. 2014 v nadväznosti na novelizované znenie opatrenia.

? Príklad

Nájomné platené každoročne za dlhodobý prenájom nehnuteľnosti

Spoločnosť s ručením obmedzeným má uzatvorenú nájomnú zmluvu za prenájom skladových priestorov na dobu neurčitú. Nájomné platí každoročne v máji bežného roka do apríla nasledujúceho roka, t.j. v máji v roku 2014 zaplatila nájomné do mája 2015 v sume 1 200 €. Pre spoločnosť je to nevýznamná suma. Je možné túto sumu po splnení podmienky významnosti v roku 2014 časovo nerozlišovať? Ak áno, potom v nákladoch v roku 2014 bude mať s.r.o. zaúčtovanú časť nájomného z roku 2013, ktorá sa časovo rozlišovala a celé nájomné na rok 2014. Je tento postup správny?

Odpoveď:

Podľa znenia § 56 ods. 14 platného od 1. 1. 2014 všetky účtovné jednotky mohli takýto účtovný prípad časovo nerozlišovať, teda nielen mikro účtovná jednotka, ale aj veľká alebo malá účtovná jednotka. Ak napr. malá účtovná jednotka alebo veľká účtovná jednotka daný účtovný prípad, ktorý sa uskutočnil v máji 2014 časovo nerozlišovala, potom účtovala nasledovne:

Účtovné súvzťažnosti v máji 2014:	Suma	MD	D
1. Zúčtovanie nájomného z roka 2013	400 €	518	381
2. Nájomné zaplatené vopred na roky 2014/2015	1 200 €	518	211, 221
Ak ide o mikro účtovnú jednotku, k 31.12.2014 nemusela robiť žiadnu opravu účtovania. Ak ide ostatnú účtovnú jednotku, t.j. od 1.1.2015 o malú alebo veľkú účtovnú jednotku, ktorá od 31. 12. 2014 musí tento účtovný prípad časovo rozlišovať, opravu daného účtovného prípadu vykoná alebo mala vykonať nasledovne:			
3. Oprava zaúčtovaného nájomného na roky 2014/2015 o sumu, ktorá sa musí zaúčtovať do nákladov v roku 2015	400 €	381	518

Neprehliadnite!

V uvedenej časti k časovému rozlišovaniu sme ponechali roky 2013, 2014 a 2015 zámerne a to z dôvodu výkladu zmeny v časovom rozlišovaní, ktoré vstúpilo do platnosti od 31. 12. 2014. Princíp časového rozlišovania, resp. nerozlišovania platí aj naďalej, takže účtovné jednotky pokračujú v tomto princípe aj v rokoch 2016 až 2018 a nasl. rokoch (účtovných obdobiach).

Časové nerozlišovanie úrokov

V praxi sa niektoré účtovné jednotky pýtajú, či sa musia časovo rozlišovať úroky alebo nie. Ak ide o úroky z úverov, z pôžičiek, atď., tie sa vyčísľujú vždy ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (napr. posledný bankový výpis nielen o bežnom účte, ale aj o úvere je so stavom k 31. 12. bežného roka).

Ak ide o úroky účtované pri obstaraní majetku formou finančného prenájmu (finančný lízing) a zasahujú obdobia na prelome účtovných období (napr. lízingová splátka je od 5. 12. bežného účtovného obdobia do 5. 1. nasledujúceho účtovného obdobia), sme toho názoru, že aj tieto úroky sa musia časovo rozlíšiť a to tak na strane nájomcu ako aj na strane prenajímateľa, pretože táto povinnosť im vyplýva z § 30a ods. 4 a 10 postupov účtovania pre podnikateľov (ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa v účtovníctve prenajímateľa účtuje na ťarchu účtu 374 – Pohľadávky z nájmu **finančný výnos pripadajúci na obdobie od posledného dňa splatnosti dohodnutých platieb do dňa, ku ktorému sa**

zostavuje účtovná závierka, so súvzťažným zápisom v prospech účtu 662 – Úroky; ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa v účtovníctve **nájomcu** účtuje v prospech účtu 474 – Závázky z nájmu **finančný náklad pripadajúci na obdobie od posledného dňa splatnosti dohodnutých platieb do dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka**, so súvzťažným zápisom na ťarchu účtu 562 – Úroky).

6. Opravy nákladov a výnosov minulých účtovných období

S dodržaním zásady, že „náklady a výnosy sa účtujú do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia“, úzko súvisí aj účtovanie opravy nákladov a výnosov minulých účtovných období. Kedy sa o oprave chýb minulých účtovných období bude účtovať?

Napr. vtedy, ak účtovná jednotka nezaúčtuje náklady a výnosy do účtovného obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia, tzn., že ich nezaúčtuje vôbec, alebo ich zaúčtuje nesprávne, tak potom musí o nich účtovať v tom účtovnom období, v ktorom sa o týchto chýbách dozvie, teda bude účtovať o oprave chýb minulé účtovného obdobia alebo minulých účtovných období.

Postupy účtovania rozlišujú významné a nevýznamné opravy chýb minulých účtovných období a podľa toho ustanovujú aj spôsob ich účtovania.

• Účtovanie nevýznamných opráv nákladov a výnosov

Opravy nevýznamných nákladov a nevýznamných výnosov minulých účtovných období

sa účtujú ako účtovné prípady bežného účtovného obdobia na príslušných účtoch nákladov alebo výnosov z hospodárskej činnosti účtovnej jednotky (§ 5 ods. 1 postupov účtovania).

• **Účtovanie významných opráv nákladov a výnosov**

Opravy významných nákladov a významných výnosov sa účtujú na účte 428 – Nerozdelený zisk minulých rokov alebo na účte 429 – Neuhradená strata minulých rokov (§ 59 ods. 13 postupov účtovania). Opravu nákladov minulých účtovných období v prípade významnej sumy účtovná jednotka zaúčtuje buď na účet 428 alebo 429 podľa toho, ktorý účet má otvorený. Ide o tzv. opravu „skokom“, to znamená, že sa obchádza účet nákladov alebo výnosov a účtuje sa priamo na účty 428 alebo 429.

Kedy pôjde o významnú sumu a kedy o nevýznamnú sumu, to si musí stanoviť účtovná jednotka sama napr. v internej smernici, pretože napr. 2 000 € je pre menšiu účtovnú jednotku významná suma a pôjde teda aj o významnú opravu, ale pre inú účtovnú jednotku pôjde o sumu nevýznamnú a teda aj o nevýznamnú opravu.

6.1 Čo sa nepovažuje za opravu chýb minulých účtovných období

Podľa § 59 ods. 14 postupov účtovania, za opravu chýb minulých účtovných období sa nepovažujú rozdiely zo zmeny účtovnej hodnoty majetku a záväzku vyplývajúcich zo meny úpravy ocenenia podľa § 26 a 27 zákona o účtovníctve, napr. účtovanie výšky opravnej položky a rezerv, úprava doby používania alebo spôsobu opotrebovania dlhodobého hmotného majetku. **Teda za opravu chýb sa nepovažuje prehodnotenie opodstatnenosti položiek, ktorých výška bola stanovená odhadom.**

6.2 Oprava chýb do dňa schválenia účtovnej závierky – opätovné otvorenie účtovných kníh

Podľa § 16 ods. 10 zákona o účtovníctve, **do schválenia účtovnej závierky môžu účtovné jednotky opätovne otvoriť účtovné knihy v prípade, že sa zabezpečí pravdivý a verný obraz účtovníctva.** To znamená, že

ak účtovná jednotka po zostavení účtovnej závierky do dňa jej schválenia najvyšším orgánom spoločnosti zistí, že zabudla zaúčtovať nejaký účtovný prípad, alebo že ho zaúčtovala nesprávne, môže opätovne otvoriť účtovné knihy, daný účtovný prípad doúčtovať alebo ho opraviť a zaúčtovať správne. Potom opätovne uzavrie účtovné knihy, zostaví účtovnú závierku a doručí ju svojmu správcovi dane (ale až po schválení príslušným orgánom účtovnej jednotky). Pretože zákon o účtovníctve bližšie nešpecifikuje prípady, pri ktorých je možné účtovné knihy opätovne otvárať, treba predpokladať, že účtovné jednotky tak urobia iba v ojedinelých prípadoch (zabezpečenie pravdivého a verného obrazu účtovníctva) a že toto ustanovenie sa nebude v praxi zneužívať.

6.3 Opravy chýb minulých účtovných období v účtovnom období, v ktorom sa tieto skutočnosti zistili

Tak ako je vyššie uvedené, zákon o účtovníctve v § 3 jednoznačne ustanovuje, že účtovná jednotka účtuje a vykazuje účtovné prípady v období, s ktorým časovo a vecne súvisia. Ak túto zásadu nemožno dodržať, účtovná jednotka ich zaúčtuje a vykáže v období, v ktorom sa tieto skutočnosti zistili. To znamená, že ak účtovná jednotka v bežnom účtovnom období zistí, že nesprávne zaúčtovala nejaký účtovný prípad v predchádzajúcom účtovnom období, prípadne ho nezaúčtovala vôbec a účtovná závierka za toto účtovné obdobie už bola schválená najvyšším orgánom spoločnosti, takže opätovné otvorenie účtovných kníh už neprichádza do úvahy, **o oprave nesprávne zaúčtovaného účtovného prípadu bude účtovať v tom účtovnom období, v ktorom na chybu, resp. nesprávne zaúčtovaný účtovný prípad prišla.** To isté platí aj v prípade, že hoci účtovná jednotka ešte nemá schválenú účtovnú závierku najvyšším orgánom spoločnosti, ale **z pohľadu účtovnej jednotky ide o nevýznamnú opravu, kvôli ktorej nebude opätovne otvárať účtovné knihy, aj takýto účtovný prípad zaúčtuje v tom účtovnom období, v ktorom sa chyba alebo nesprávne zaúčtovaný účtovný prípad zistili.**

Opravy chýb minulých účtovných období

Druh chyby	Do zostavenia účtovnej zvierky	Do schválenia účtovnej zvierky	Po schválení účtovnej zvierky
Významná	Na účty výnosov a nákladov do obdobia, v ktorom k chybe došlo	V rámci znovu otvorených účtovných kníh na účty nákladov a výnosov do obdobia, v ktorom k chybe došlo	Na účty vlastného imania: 428, 429
Nevýznamná	Na účty nákladov a výnosov do obdobia, v ktorom k chybe došlo	Na účty nákladov a výnosov do obdobia, v ktorom sa chyba zistila	Na účty nákladov a výnosov do obdobia, v ktorom sa chyba zistila

7. Základný princíp vedenia účtovníctva (§ 3 ods. 2)

Zákon ustanovuje základný princíp vedenia podvojného a jednoduchého účtovníctva:

- **podvojného účtovníctva – predpisový princíp**
 - náklady a výnosy účtuje účtovná jednotka v tom účtovnom období, v ktorom vznikli, bez ohľadu na deň ich úhrady, inkasa, alebo na deň vyrovnania iným spôsobom, to znamená, že podvojné účtovníctvo je účtovníctvo predpisové – **účtuje sa na základe predpisu účtovného prípadu, bez ohľadu na platbu,**
- **jednoduchého účtovníctva – hotovostný princíp**
 - výdavky a príjmy účtuje účtovná jednotka vždy v tom účtovnom období, v ktorom dôjde k ich úhrade alebo inkasu, to znamená, že v jednoduchom účtovníctve sa **účtuje iba vtedy, keď dôjde k pohybu peňažných prostriedkov** s výnimkou uzávierkových účtovných operácií na konci obdobia, kedy sa účtuje bez pohybu peňažných prostriedkov, napr. odpisy dlhodobého hmotného a dlhodobého nehmotného majetku, účtovanie kurzových rozdielov.

8. Účtovné obdobie kalendárny rok alebo hospodársky rok (§ 3 ods. 3 až 8)

Hospodársky rok je menej rozšíreným druhom účtovného obdobia. Ide o dobrovoľne zvolené účtovné obdobie – obdobie nepretržité za

sebou idúcich 12 kalendárnych mesiacov, ktoré nie sú zhodné s kalendárnym rokom. Motívom pre uplatnenie tohto účtovného obdobia v praxi je napríklad to, že konkrétny hospodársky cyklus (sezónu) alebo sa tuzemská účtovná jednotka prispôsobuje zahraničnej materskej firme.

Podľa § 3 ods. 3 zákona o účtovníctve, **účtovným obdobím** aj naďalej zostáva **kalendárny rok** (obdobie od 1. 1. do 31. 12.). Podľa § 3 ods. 4 zákona o účtovníctve, **účtovným obdobím môže byť aj hospodársky rok**. Je to obdobie nepretržité po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov, ktoré nie je zhodné s kalendárnym rokom. K zmene účtovného obdobia (napr. z kalendárneho na hospodársky alebo opačne) môže dôjsť len k prvému dňu kalendárneho mesiaca. **Kratšie obdobie ako 12 kalendárnych mesiacov môže byť v prípade zmeny účtovného obdobia z kalendárneho roka na hospodársky rok, alebo z hospodárskeho roka na kalendárny rok, alebo z hospodárskeho roka na iný hospodársky rok a tiež pri vzniku alebo zániku účtovnej jednotky.**

História uplatňovania hospodárskeho roka

Hospodársky rok mohli účtovné jednotky uplatniť od 1. januára 2004 v odôvodnených prípadoch, ak to vyplývalo z charakteru hospodárskej činnosti účtovnej jednotky (napr. poľnohospodárske podniky), alebo účtovná jednotka bola ovládanou osobou (dcérska spoločnosť) a ovládajúca osoba (materská spoločnosť) používala iné účtovné obdobie. Ovládaná osoba a ovládajúca osoba sú upravené v § 66a Ob-

chodného zákonníka.

Účtovná jednotka, ktorá je podnikateľom, mohla o zmenu účtovného obdobia požiadať miestne príslušný daňový úrad. Správca dane povolil zmenu účtovného obdobia rozhodnutím na základe žiadosti účtovnej jednotky, ktorá bola účinne podaná až po 1. 1. 2004. Pre uplatnenie jednotného postupu pre podávanie žiadosti MF SR vydalo metodický pokyn č. 21 114/2003-92, ktorý je zverejnený vo Finančnom spravodajcovi č. 16/2003.

Účtovné jednotky – nepodnikatelia, mohli o zmenu účtovného obdobia požiadať Ministerstvo financií, odbor metodiky účtovníctva.

Rozpočtové a príspevkové organizácie napojené na štátny rozpočet alebo rozpočet obce alebo vyššieho územného celku, účtovné obdobie hospodársky rok nemohli uplatniť. Hospodársky rok ako účtovné obdobie nemohli uplatniť ani účtovné jednotky, ktorými sú fyzické osoby – podnikatelia, a to z toho dôvodu, že zákon o dani z príjmov fyzických osôb nepozná iné zdaňovacie obdobie, len kalendárny rok.

• Uplatnenie hospodárskeho roka od 1. 1. 2005

Už od 1. 1. 2005 došlo k výrazným zmenám v oblasti zmeny účtovného obdobia, ktorými sa zjednodušil spôsob prechodu z kalendárneho roka na hospodársky rok. Zmeny vyplynuli zo zákona č. 561/2004 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení zákona č. 562/2003 Z. z. Išlo o nasledovné zmeny:

- a) od roku 2005 účtovná jednotka už **nemusi o zmenu účtovného obdobia žiadať** daňový úrad, ale **hospodársky rok môže uplatniť na základe písomného oznámenia**, ktoré však musí doručiť na daňový úrad najmenej **15 dní pred zmenou** účtovného obdobia. Ak účtovné obdobie hospodársky rok chcú uplatniť aj účtovné jednotky nepodnikatelia (účtovné jednotky nezriadené na podnikanie), oznámenia o zmene účtovného obdobia už neposielajú na MF SR, ale tiež na daňový úrad;
- b) daňový úrad už nedáva súhlas k zmene účtovného obdobia a zámer zmeniť účtovné obdobie účtovnou jednotkou musí akceptovať; žiadatelia o zmenu účtovného obdobia

už **nemusia uvádzať dôvody**, prečo chcú zmenu účtovného obdobia vykonať a neprikladajú účtovnú závierku a ani iné dokumenty.

- **Účtovné obdobie hospodársky rok môžu uplatniť účtovné jednotky už od svojho vzniku**

Zákomom č. 198/2007 Z. z. s platnosťou od 1. 1. 2008 došlo k ďalšej zmene zákona o účtovníctve vrátane doplnenia nového ustanovenia o hospodárskom roku, podľa ktorého nové účtovné jednotky môžu uplatniť účtovné obdobie hospodársky rok už od svojho vzniku.

Ak účtovná jednotka bude chcieť uplatniť účtovné obdobie hospodársky rok hneď od svojho vzniku, musí túto skutočnosť **oznámiť** daňovému úradu **do 30 dní odo dňa svojho vzniku**. Ak účtovná jednotka uvedenú lehotu nespĺní, nemôže účtovné obdobie hospodársky rok uplatniť.

Účtovné obdobie hospodársky rok musí účtovná jednotka uplatňovať minimálne jedno účtovné obdobie.

Kto nemôže uplatniť hospodársky rok?

Aj naďalej platí, že hospodársky rok nemôžu uplatniť

- a) **účtovné jednotky verejnej správy** (rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, obec, vyšší územný celok, verejné vysoké školy, štátne fondy, zdravotná poisťovňa, Sociálna poisťovňa, Fond národného majetku Slovenskej republiky a Pozemkový fond), pretože sú napojené svojim vzťahom na štátny rozpočet, ktorý sa naďalej zostavuje za kalendárny rok,
 - b) **fyzická osoba – podnikateľ** uvedená v § 1 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona o účtovníctve, pretože zákon o dani z príjmov pre fyzické osoby podnikateľov ustanovuje zdaňovacie obdobie iba kalendárny rok,
 - c) právnická osoba s majetkovou účasťou štátu založená podľa osobitných predpisov,
 - d) právnická osoba s majetkovou účasťou obce alebo právnická osoba s majetkovou účasťou vyššieho územného celku.
- K zmene zákona o účtovníctve účinnej od 1. 1. 2016 zákonom č. 130/2015 Z. z.
- V § 3 ods. 8 zákona o účtovníctve sa rozšíril okruh účtovných jednotiek, ktoré si nemôžu

uplatniť účtovné obdobie hospodársky rok o nasledovné účtovné jednotky:

- právnická osoba s majetkovou účasťou štátu založená podľa osobitných predpisov (napr. zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov, zákon č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov),
- právnická osoba s majetkovou účasťou obce,
- právnická osoba s majetkovou účasťou vyššieho územného celku.

• **Zmena účtovného obdobia z kalendárneho na hospodársky rok a opačne a z hospodárskeho roka na iný hospodársky rok**

Všetky ustanovenia platné pri zmene účtovného obdobia z kalendárneho roka na hospodársky rok platia rovnako aj pre zmenu účtovného obdobia z hospodárskeho roka na kalendárny rok alebo pri zmene z jedného hospodárskeho roka na iný hospodársky rok (§ 3 ods. 7 zákona o účtovníctve). To znamená, že existujúca účtovná jednotka musí uplatnenie účtovného obdobia z hospodárskeho roka na kalendárny rok alebo zmenu z jedného hospodárskeho roka na iný hospodársky rok písomne oznámiť daňovému úradu v lehote najmenej 15 dní pred zmenou účtovného obdobia účtovnej jednotky. Ak oznámenie nebolo daňovému úradu doručené v ustanovenej lehote, účtovná jednotka nesmie uplatniť účtovné obdobie kalendárny rok alebo účtovné obdobie, ktorým je iný hospodársky rok.

Podľa § 3 ods. 5 zákona o účtovníctve, k zmene účtovného obdobia môže dôjsť len k prvému dňu kalendárneho mesiaca. Pri zmene účtovného obdobia je obdobie od skončenia prechádzajúceho účtovného obdobia do začatia iného účtovného obdobia účtovným obdobím, ktoré je kratšie ako 12 kalendárnych mesiacov. Napr. účtovná jednotka uplatňovala účtovné obdobie hospodársky rok od 1. 5. 2017 do 30. 4. 2018 a od 1. 1. 2019 chce prejsť na účtovné obdobie, ktorým je kalendárny rok. Potom obdobie od 1. 5. 2018 do 31. 12. 2018 je účtovným obdobím kratším ako 12 kalendárnych mesiacov, za ktoré musí účtovná jednotka zostaviť riadnu účtovnú závierku.

• **Zdaňovacie obdobie hospodársky rok – daňové priznanie a zdaňovacie obdobie**

Podľa § 41 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, daňové priznanie za prechádzajúce zdaňovacie obdobie je povinný podať daňovník v lehote podľa § 49 – daňové priznanie sa podáva do troch kalendárnych mesiacov po uplynutí zdaňovacieho obdobia. V lehote na podanie daňového priznania je daňovník povinný daň aj zaplatiť.

Zákon o dani z príjmov v § 41 ods. 11 ustanovuje, že ak v súlade s osobitným predpisom, ktorým je zákon o účtovníctve, došlo k zmene účtovného obdobia na hospodársky rok, je **súčasne hospodársky rok aj zdaňovacím obdobím**. Na termín predloženia daňového priznania sa v tomto prípade primerane použijú ustanovenia tohto zákona o termínoch predkladania daňového priznania, ktoré sú uvedené v § 49 tohto zákona. Daňové priznanie za zdaňovacie obdobie, ktoré je hospodársky rok, sa podáva podľa § 49 zákona o dani z príjmov v lehote do 3 mesiacov po uplynutí zdaňovacieho obdobia, ak účtovná jednotka neoznámi predĺženie termínu na podanie daňového priznania.

Pri zmene zdaňovacieho obdobia, ktorým je kalendárny rok, na hospodársky rok, sa obdobie od začiatku kalendárneho roka do dňa prechádzajúceho zmene zdaňovacieho obdobia na hospodársky rok považuje za samostatné zdaňovacie obdobie. Aj za toto samostatné zdaňovacie obdobie sa daňové priznanie podáva do 3 mesiacov po jeho uplynutí.

? **Príklad**

Oznámenie zmeny účtovného obdobia daňovému úradu

Účtovná jednotka chce zmeniť účtovné obdobie kalendárny rok na hospodársky rok. Túto skutočnosť musí oznámiť daňovému úradu. Čo má toto oznámenie obsahovať?

Odpoveď:

Podľa § 3 ods. 5 a 6 zákona o účtovníctve, k zmene účtovného obdobia môže dôjsť len k prvému dňu kalendárneho mesiaca. Zmenu účtovného obdobia je účtovná jednotka povinná oznámiť daňovému úradu, a to v lehote najmenej 15 dní pred zmenou účtovného obdobia. Okrem identifikačných údajov a adresy účtovnej jednotky, ktorá oznamuje zmenu účtovného obdobia, oznámenie musí obsahovať dátum, od

ktorého účtovná jednotka účtovné obdobie hospodársky rok chce uplatniť. Dôvody zmeny sa v oznámení neuvádzajú.

§ 4

(1) Účtovná jednotka, ktorá je právnickou osobou, vedie účtovníctvo odo dňa svojho vzniku až do dňa svojho zániku s výnimkou podľa odseku 3; fyzická osoba vedie účtovníctvo po dobu, počas ktorej podniká alebo vykonáva inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazuje svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov.

(2) Podrobnosti o rámcových účtovných osnovách (§ 13) pre jednotlivé skupiny účtovných jednotiek účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, dni uskutočnenia účtovného prípadu, postupoch účtovania, usporiadaní a označovaní položiek individuálnej účtovnej závierky a konsolidovanej účtovnej závierky vo verejnej správe a o obsahovom vymedzení týchto položiek a štruktúre účtovnej závierky, rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie, termínoch, spôsoboch, postupoch a mieste ukladania účtovnej závierky a výročnej správy, obsahom vymedzení účtovných kníh v sústave jednoduchého účtovníctva a v sústave podvojného účtovníctva a tiež o účtovných zásadách a účtovných metódach určujúcich spôsoby oceňovania a ich použitia, o zásadách pre tvorbu a zúčtovanie opravných položiek, odpisovaní, zásadách pre tvorbu a použitie rezerv, zásadách pre členenie majetku a záväzkov, zásadách pre vytváranie analytických účtov a analytickej evidencie, metódach a postupoch konsolidácie vo verejnej správe a účtovných sústavách ustanoví Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) opatrením. Opatrenie vyhlasuje ministerstvo oznámením o jeho vydaní v Zbierke zákonov Slovenskej republiky⁸⁾ a účtovná jednotka je povinná ho dodržiavať.

(3) Účtovná jednotka, ktorá je právnickou osobou a zrušuje sa bez likvidácie, vedie účtovníctvo do dňa, ktorý predchádza rozhodnému dňu. Rozhodný deň na účely účtovníctva je deň určený podľa osobitného predpisu,^{7a)} ktorý nesmie byť neskorší ako deň nadobudnutia účinkov zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia.^{7b)} Od rozhodného dňa

skutočnosti, ktoré sú predmetom účtovníctva zanikajúcej právnickej osoby, sú súčasťou účtovníctva a účtovnej závierky **nástupníckej účtovnej jednotky**. Ak táto ešte nevznikla, vedie účtovníctvo a zostavuje účtovnú závierku za nástupnícku účtovnú jednotku, a to do dňa nadobudnutia účinkov splynutia alebo rozdelenia^{7b)} zanikajúca právnická osoba. Od rozhodného dňa sa vedie účtovníctvo tak, aby bolo možné jednoznačne vyčísliť majetok, záväzky a výsledok hospodárenia zanikajúcej právnickej osoby, ak nenastanú účinky zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia.^{7b)}

(4) Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku za účtovnú jednotku ako celok. Prípady, v ktorých účtovná jednotka musí viesť za seba a za majetok a záväzky iných osôb, s ktorými nakladá vo vlastnom mene, oddelené samostatné účtovníctvo a zostavovať oddelene účtovnú závierku, **môžu ustanoviť osobitné predpisy**.⁹⁾

(5) Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo ako sústavu účtovných záznamov podľa § 31 ods. 2. Účtovným záznamom sa rozumie údaj, ktorý je nositeľom informácie týkajúcej sa predmetu účtovníctva alebo spôsobu jeho vedenia. Každú informáciu týkajúcu sa predmetu účtovníctva alebo spôsobu jeho vedenia je účtovná jednotka povinná zaznamenávať len účtovnými záznamami.

(6) Účtovnými záznamami sú najmä účtovné doklady, účtovné zápisy, účtovné knihy, odpisový plán, inventúrne súpisy, účtový rozvrh, účtovná závierka a výročná správa. Jednotlivé účtovné záznamy sa môžu zoskupovať do účtovných záznamov obsahujúcich súhrnnú informáciu (ďalej len „súhrnné účtovné záznamy“). Účtovná jednotka je povinná účtovné záznamy viesť v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

(7) Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku v peňažných jednotkách meny euro. V prípade pohľadávok a záväzkov, podielov,¹⁰⁾ cenných papierov,¹¹⁾ derivátov,¹¹⁾ cenín a peňažných prostriedkov, ak sú vyjadrené v cudzej mene, je účtovná jednotka povinná účtovať v eurách aj v cudzej mene; táto povinnosť platí aj pri opravných položkách, rezervách a technických rezervách,¹²⁾ ak majetok a záväzky, ktorých sa týkajú, sú vyjadrené v cudzej mene.

(8) Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo a zostaviť účtovnú závierku v štátnom jazyku.¹³⁾ Účtovný doklad vyhotovený v inom ako štátnom jazyku musí spĺňať podmienku zrozumiteľnosti podľa § 8 ods. 5.

Komentár k § 4

1. Doba vedenia účtovníctva (§ 4 ods. 1)

Zákon o účtovníctve v § 4 ods. 1 ustanovuje povinnosť doby vedenia účtovníctva. **Právnická osoba vedie účtovníctvo odo dňa svojho vzniku až do dňa svojho zániku** (s výnimkou právnickej osoby, ktorá sa zrušuje bez likvidácie). Napríklad právnickou osobou je aj obchodná spoločnosť, ktorá podľa § 62 Obchodného zákonníka vzniká zápisom do obchodného registra a podľa § 68 Obchodného zákonníka zaniká výmazom z obchodného registra.

Fyzická osoba vedie účtovníctvo po dobu, počas ktorej podniká alebo vykonáva inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazuje svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov. Ak fyzická osoba určí výdavky percentom z príjmov podľa § 6 ods. 10 zákona o dani z príjmov, alebo vedie daňovú evidenciu podľa § 6 ods. 11 zákona o dani z príjmov, nie je považovaná za účtovnú jednotku, zákon o účtovníctve sa na ňu nevzťahuje [(okrem náležitostí účtových dokladov podľa § 10 ods. 1 písm. a) až d)] a nie je teda povinná viesť účtovníctvo.

2. Vydávanie predpisov z oblasti účtovníctva (§ 4 ods. 2)

V § 4 ods. 2 zákona o účtovníctve je ustanovené splnomocnenie pre Ministerstvo financií SR k vydávaniu opatrení (predpisov) z oblasti účtovníctva, ktoré sa vyhlasujú oznámením o ich vydaní v Zbierke zákonov a účtovné jednotky sú povinné ich dodržiavať (teda aj opatrenia pre vedenie účtovníctva sú zákonnou normou). Medzi najdôležitejšie Opatrenia z oblasti účtovníctva patria rámcové účtovné osnovy a postupy účtovania pre jednotlivé účtovné jednotky. **Pre podnikateľské účtovné jednotky** MF SR vydalo doteraz tieto opatrenia a ich zmeny:

- **Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej**

osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva (Opatrenie je zverejnené vo FS č. 1/2003) v znení Opatrenia MF SR č. 25167/2003-92 (FS č. 20/2003), Oznámenie o oprave textu č. 120 (FS č. 20/2003), Opatrenia MF SR č. MF/10069/2004-74 (FS č. 14/2004), Opatrenia MF SR č. MF/26670/2005-74 (FS č. 11/2005), Opatrenia MF SR č. MF/25814/2006-74 (FS č. 12/2006), Opatrenia MF SR č. MF/16317/2007-74 (FS č. 12/2007), Opatrenia MF SR č. MF/23535/2008-74 (FS č. 11/2008), Opatrenia MF SR č. MF/10531/2009-74 (FS č. 5/2009), Opatrenia MF SR č. MF/26312/2009-74 (FS č. 14/2009), Opatrenia MF SR č. MF/15653/2010-74 (FS č. 6/2010), Opatrenia MF SR č. MF/25822/2010-74 (FS č. 12/2010), Opatrenia MF SR č. MF/27262/2011-74 (FS č. 13/2011), Opatrenia MF SR č. MF/17922/2013-74 (FS 12/2013), Opatrenia MF SR č. MF/23635/2014-74 (FS 12/2014), Opatrenia MF SR č. MF/19930/2015-74 (FS č. 12/2015) a Opatrenia MF SR č. MF/14776/2017-74 (príspevok č. 18 vo FS v roku 2017).

- **Opatrenie MF SR č. MF/27076/2007-74**, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní položiek účtovej závierky, obsahom vymedzení položiek a rozsahu údajov určených z účtovej závierky na zverejnenie pre účtovné jednotky účtujúce v **sústave jednoduchého účtovníctva**, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatne zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov v znení Opatrenia MF SR č. MF/24101/2008-74 (FS č. 11/2008), Opatrenia MF SR č. MF/10154/2009-74 (FS č. 5/2009), Opatrenia MF SR č. MF/25454/2009-74 (FS č. 14/2009), Opatrenia MF SR č. MF/25065/2010-74 (FS č. 11/2010), Opatrenia MF SR č. MF/26567/2011-74 (FS č. 13/2011), Opatrenia MF SR č. MF/17694/2013-74 (FS č. 12/2013), Opatrenia MF SR

č. MF/15523/2014-74 (FS 10/2014) a Opatrenia MF SR č. MF/18451/2015-74 (FS č. 12/2015).

- **Pre účtovné jednotky účtujúce v sústave podvojného účtovníctva**, MF SR vydalo aj **Opatrenie č. 4455/2003-92**, ktorým sa stanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, ktoré je zverejnené vo FS č. 10/2003 v znení Opatrenia MF SR č. 25 167/2003-92 (FS č. 20/2003), Opatrenia MF SR č. MF/10069/2004-74 (FS č. 14/2004), Opatrenia MF SR č. MF/26670/2005-74 (FS č. 11/2005), Opatrenia MF SR č. MF/25812/2006-74 a oznámenie o oprave textu (FS č. 2/2007), Opatrenia MF SR č. MF/26120/2007-74, Opatrenia MF SR č. MF/24219/2008-74 (FS č. 11/2008), Opatrenia MF SR č. MF/25947/2010-74, Opatrenia MF SR č. MF/24013/2011-74 (FS č. 11/2011), Opatrenia MF SR č. MF/17920/2013-74 (FS č. 12/2013) a Opatrenia MF SR č. 18009/2014-74 (FS č. 10/2014).

Podľa tohto opatrenia postupovali účtovné jednotky pri zostavovaní účtovnej závierky k 31. 12. 2014 (účtovné obdobie kalendárny rok) a **pri zostavovaní účtovnej závierky, keď účtovným obdobím bol hospodársky rok, ktorý končil počas roka 2015**. Podľa tohto opatrenia sa postupovalo aj pri zostavovaní **priebežnej** individuálnej účtovnej závierky v roku 2015.

Nové opatrenia na zostavovanie účtovných závierok

Opatrenie pre mikro účtovné jednotky

Opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie **pre mikro účtovné jednotky** v znení Opatrenia MF SR č. MF/18008/2014-74 (FS č. 10/2014) a Opatrenia MF SR č. MF/14775/2017-74 (príspevok č. 17 vo FS v roku 2017).

- **Mikro účtovné jednotky podľa tohto opatrenia postupujú pri zostavovaní účtovnej závierky od roku 2014 (účtovná závierka zostavovaná k 31. 12. 2014 a neskôr).**

Opatrenie pre malé účtovné jednotky

Opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/23378 /2014-74 (FS 12/2014), ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie **pre malé účtovné jednotky** v znení Opatrenia MF SR č. MF/19927/2015-74 (FS 12/2015) a Opatrenia MF SR č. MF/14774/2017-74 (príspevok č. 16 vo FS v roku 2017).

- Toto opatrenie sa prvýkrát použilo pri zostavovaní **riadnej** individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie, ktoré sa začalo od 1. januára 2015, ak má účtovná jednotka účtovné obdobie kalendárny rok a za účtovné obdobie, ktoré sa začalo v priebehu roka 2015, ak má účtovná jednotka účtovné obdobie hospodársky rok.
- Opatrenie sa použilo aj pri zostavovaní **mi-moriadnej** individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie, ktoré sa končilo v priebehu roka 2015.
- Pri zostavovaní individuálnej **priebežnej** účtovnej závierky v roku 2015 sa postupovalo podľa predpisu účinného do 31. 12. 2014 (Opatrenie MF SR č. 4455/2003-92 v znení opatrenia č. MF/25947/2010-74).
- Podľa tohto opatrenia pre malé účtovné jednotky postupujú aj **zahraničné osoby podnikajúce na území SR**.

Opatrenie pre veľké účtovné jednotky

Opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/27377 /2014-74 (FS 12/2014), ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie **pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu, ak nie je bankou, pobočkou zahraničnej banky, Exportno – importnou bankou Slovenskej republiky, poisťovňou, pobočkou zahraničnej poisťovne, zaistovňou, pobočkou zahraničnej zaistovne, zdravotnou poisťovňou, správcovskou spoločnosťou, pobočkou zahraničnej správcovskej spoločnosti, dôchodkovou správcovskou spoločnosťou, doplnkovou**

dôchodkovou spoločnosťou, Burzou cenných papierov, Centrálnym depozitárom cenných papierov, obchodníkom s cennými papiermi, platobnou inštitúciou, inštitúciou elektronických peňazí, subjektom kolektívneho investovania, dôchodkovým fondom, pobočkou zahraničnej finančnej inštitúcie, účtovnou jednotkou uvedenou v § 17a ods. 2 zákona, rozpočtovou organizáciou a príspevkovou organizáciou.

- Podľa tohto opatrenia postupuje aj **štátny podnik**.
- Podľa tohto opatrenia postupujú aj **zahraničné osoby podnikajúce na území SR** zapísané v obchodnom registri.
- Toto opatrenie sa prvýkrát použilo pri zostavovaní **riadnej** individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie, ktoré sa **začalo od 1. januára 2015**, ak má účtovná jednotka účtovné obdobie kalendárny rok a za účtovné obdobie, ktoré sa začalo v priebehu roka 2015, ak má účtovná jednotka účtovné obdobie hospodársky rok.
- Opatrenie sa použilo aj pri zostavovaní **mi-moriadnej** individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie, ktoré sa skončilo v priebehu roka 2015.
- Pri zostavovaní individuálnej **priebežnej** účtovnej závierky v roku 2015 sa postupovalo ešte podľa predpisu účinného do 31. 12. 2014 (Opatrenie MF SR č. 4455/2003-92 v znení opatrenia č. MF/25947/2010-74).
- Opatrením pre veľké účtovné jednotky sa **zrušilo Opatrenie MF SR č. 4455/2003-92** v znení neskorších predpisov – výnimka pre rok 2015 (§ 6 prechodné ustanovenia tohto opatrenia).

Neprehliadnite!

Zákomom č. 333/2014 Z. z., ktorým sa od 1. 1. 2015 novelizoval zákon o účtovníctve, sa do § 4 ods. 2 zákona o účtovníctve, ktorý splnomocňuje Ministerstvo financií SR k vydávaniu predpisov z oblasti účtovníctva doplnil text „o štruktúre účtovnej závierky“, čo znamená, že MF SR vydáva opatrenia o označovaní položiek účtovných závierok, o obsahovom vymedzení týchto položiek, štruktúre účtovnej závierky, rozsahu zverejňovaných údajov z účtovných závierok a ich ukladaní.

3. Vedenie účtovníctva v právnickej osobe, ktorá sa zrušuje bez likvidácie (§ 4 ods. 3)

Stav do 31. 12. 2009

Ak sa právnická osoba zrušovala bez likvidácie, bola povinná viesť účtovníctvo do dňa zrušenia bez likvidácie. Odo dňa nasledujúceho po dni zrušenia bez likvidácie do dňa zániku mala viesť účtovníctvo nástupnícka účtovná jednotka. Ak nástupnícka účtovná jednotka ešte nevznikla, účtovníctvo mala viesť zanikajúca účtovná jednotka do dňa vzniku nástupníckej účtovnej jednotky a nástupnícka účtovná jednotka odo dňa svojho vzniku pokračovala vo vedení účtovníctva. Zavedením tohto ustanovenia do zákona (rok 2005) sa vyriešila situácia, keď účtovná jednotka zanikala bez likvidácie a deň zániku nebol vždy totožný s dňom zrušenia.

V praxi vznikali situácie, keď sa účtovná jednotka zrušila bez likvidácie, jej majetok a záväzky prešli na nástupnícku účtovnú jednotku, ale účtovníctvo musela viesť zanikajúca účtovná jednotka do dňa jej právneho zániku.

Toto ustanovenie zákona sa zosúladiť aj so zmenám v zákone o dani z príjmov (§ 49 ods. 6 zákona o dani z príjmov).

Od 1. 1. 2010

Novela zákona o účtovníctve (zákon č. 504/2009 Z. z.) priniesla ďalšiu zmenu pre účtovnú jednotku, ktorá je právnickou osobou a zrušuje sa bez likvidácie. Táto účtovná jednotka musí **viesť účtovníctvo do dňa, ktorý predchádza rozhodnému dňu**. Vedenie účtovníctva do dňa zrušenia bez likvidácie sa tak mení na vedenie účtovníctva do dňa, ktorý predchádza rozhodnému dňu. **Rozhodný deň na účely účtovníctva je deň, od ktorého sa úkony zanikajúcich spoločností považujú z hľadiska účtovníctva za úkony vykonané na účet nástupníckej spoločnosti.** Rozhodný deň nesmie byť neskorší ako deň nadobudnutia účinkov zlúčenia, splnutia alebo rozdelenia. Podľa § 69a ods. 1 obchodného zákonníka, účinky splnutia, zlúčenia alebo rozdelenia spoločnosti nastávajú jeho zápisom do obchodného registra. Zápisom do obchodného registra

- a) prechádza imanie zanikajúcich spoločností na nástupnícku spoločnosť,
- b) spoločníci zanikajúcich spoločností sa stá-

- vajú spoločníkmi nástupníckej spoločnosti; ustanovenie § 69 ods. 8 tým nie je dotknuté,
- c) spoločnosti zanikajúce splynutím, zlúčením alebo rozdelením zanikajú,
 - d) pri splnutí alebo rozdelení vznikajú nástupnícke spoločnosti.

Od rozhodného dňa účtovníctvo zanikajúcej účtovnej jednotky prechádza na nástupnícku účtovnú jednotku. Ak táto ešte nevznikla, účtovníctvo vedie a účtovnú závierku zostavuje zanikajúca právnická osoba. Od rozhodného dňa sa účtovníctvo vedie tak, aby bolo možné jednoznačne vyčísliť majetok, záväzky a výsledok hospodárenia zanikajúcej právnickej osoby, ak nenastanú účinky zlúčenia, splnutia alebo rozdelenia.

4. Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo ako jeden celok (§ 4 ods. 4)

Podľa § 4 ods. 4 zákona je účtovná jednotka povinná viesť účtovníctvo za účtovnú jednotku ako celok. Toto ustanovenie musí dodržať aj v prípadoch, ak má miestne odlúčenú organizačnú zložku, napr. vo forme odštepného závodu (§ 7 Obchodného zákonníka), alebo ak má svoju organizačnú zložku v zahraničí, teda musí aj účtovníctvo, ktoré vedie v zahraničí, zahrnúť do účtovníctva tuzemskej účtovnej jednotky. Účtovná jednotka zostavuje jednu účtovnú závierku, vykazuje jeden výsledok hospodárenia za celý právny subjekt. Pre svoje potreby však môže viesť vnútroorganizačné (vnútropodnikové) účtovníctvo podľa jednotlivých organizačných zložiek, územného členenia alebo dislokovaných pracovísk. Aj účtovná jednotka, ktorá je fyzickou osobou, musí viesť účtovníctvo ako jeden celok, a to aj v prípade, že prevádzkuje viac druhov živností alebo činností.

Prípady, v ktorých účtovná jednotka musí oddelene účtovať o svojom majetku od majetku iných osôb, s ktorým nakladá vo vlastnom mene, sa dotýka napr. správcovských spoločností ktoré zakladajú fondy (napr. podielové, investičné), ktorých majetok spravujú. Do 31. 12. 2017 bol v tomto ustanovení len odkaz na zákon č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní. Nový odkaz je na § 40 nového zákona č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní, v ktorom je ustanovená povinnosť správcovskej spoločnosti viesť účtovníctva za seba a za kaž-

dý fond oddelené samostatné účtovníctvo a zostaviť účtovnú závierku. Týmto zákonom došlo k zrušeniu čl. I. v zákone č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní.

Od 1. 1. 2018 sa odkaz rozširuje aj o § 56 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého dôchodková správcovska spoločnosť za seba a za každý dôchodkový fond vedie oddelené samostatné účtovníctvo a zostavuje za seba a za každý dôchodkový fond, ktorý spravuje, účtovnú závierku. Účtovnú závierku dôchodkovej správcovskej spoločnosti a dôchodkového fondu musí overiť audítor alebo audítorská spoločnosť a musí ju schváliť valné zhromaždenie dôchodkovej správcovskej spoločnosti.

Uvedená legislatívno-technická úprava aktualizácie poznámky pod čiarou k odkazu 9 sa uskutočnila z dôvodu prijatia novej právnej úpravy v oblasti kolektívneho investovania a tiež potreby doplnenia zákona o starobnom dôchodkovom sporení, a to z dôvodu upresnenia k zostavovaniu oddelenej účtovnej závierky.

5. Účtovníctvo ako sústava účtovných záznamov (§ 4 ods. 5 a 6)

Zákon definuje účtovníctvo ako sústavu účtovných záznamov. **Účtovný záznam** je údaj, ktorý je nositeľom informácie týkajúcej sa predmetu účtovníctva alebo spôsobu jeho vedenia. Je to pojem zavedený pre účtovné písomnosti. Každú informáciu týkajúcu sa predmetu účtovníctva alebo spôsobu jeho vedenia, je účtovná jednotka povinná zaznamenávať len účtovnými záznamami. **Účtovnými záznamami sú** najmä účtovné doklady, účtovné zápisy, účtovné knihy, odpisový plán, inventúrne súpisy, účtový rozvrh, účtovná závierka a výročná správa. **Jednotlivé účtovné záznamy sa môžu zoskupovať** do účtovných záznamov obsahujúcich súhrnné informácie, ktoré sa nazývajú **súhrnné účtovné záznamy**.

5.1 Formy účtovného záznamu

Účtovný záznam môže mať písomnú alebo technickú formu. Účtovným záznamom sa zrovnoprávňuje písomná aj technická forma vedenia účtovných písomností. **Písomnou formou** je účtovný záznam vykonaný rukopisom, písacím strojom, tlačiarenskými alebo reprografickými

technikami alebo tlačiarenským výstupným zaříadením výpočtovej techniky, ktorého obsah je pre fyzickú osobu čitateľný. **Technickou formou** je účtovný záznam vykonaný elektro-nickým, optickým alebo iným spôsobom, ktorý umožňuje jeho prevedenie do písomnej formy.

6. Účtovníctvo sa vedie v mene euro (§ 4 ods. 7)

Podľa § 4 ods. 7 zákona o účtovníctve, účtovné jednotky sú povinné viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku v peňažných jednotkách meny euro (táto povinnosť platí od 1. 1. 2009, kedy zákonnou menou v SR sa stala mena euro; do 31. 12. 2008 zákonnou menou bola slovenská koruna). V prípade pohľadávok a záväzkov, podielov, cenných papierov, derivátov, cenín a peňažných prostriedkov, **ak sú vyjadrené v cudzej mene, je účtovná jednotka povinná účtovať v eurách aj v cudzej mene**; táto povinnosť platí aj pri opravných položkách a rezervách a technických rezervách, ak majetok a záväzky, ktorých sa týkajú, sú vyjadrené v cudzej mene.

Z uvedeného vyplýva, že účtovné jednotky sú povinné v prvom rade viesť účtovníctvo v eurách, ale ak má účtovná jednotka majetok a záväzky vyjadrené aj v cudzej mene, musí účtovať aj v eurách aj v cudzej mene. Táto zásada platí tak pre účtovné jednotky obchodujúce so zahraničím, ako aj pre slovenské účtovné jednotky, ktoré na území SR medzi sebou obchodujú v cudzej mene. Účtovníctvo budú viesť v eurách aj v cudzej mene a samozrejme budú účtovať aj o kurzových rozdieloch.

7. Účtovníctvo sa vedie v slovenskom jazyku (§ 4 ods. 8)

Podľa § 4 ods. 8 zákona o účtovníctve, účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo v štátnom jazyku (slovenský jazyk). Účtovný doklad vyhotovený v inom ako v štátnom jazyku, musí spĺňať podmienku zrozumiteľnosti podľa § 8 ods. 5 zákona o účtovníctve. **Účtovný doklad je zrozumiteľný, ak umožňuje spoľahlivo a jednoznačne určiť obsah účtovného prípadu.** Zákon bližšie nestanovuje, akým spôsobom sa má zrozumiteľnosť účtovného dokladu zabezpečiť, najmä pokiaľ ide o účtovné doklady vyhotovené v inom ako v štátnom jazyku. Účtovné jednotky musia zabezpečiť, aby dokla-

dy vyhotovené v cudzom jazyku boli preložené do slovenského jazyka, pričom treba rozlišovať o aký účtovný doklad ide. Ak ide o zmluvu, je potrebné, aby celá zmluva bola preložená do slovenského jazyka. Ak ide napr. o dodávateľskú faktúru, potom účtovná jednotka preklad textu faktúry môže napísať aj čitateľne rukou na túto faktúru, alebo priložiť k nej preklad.

§ 5

(1) Účtovná jednotka môže poveriť vedením svojho účtovníctva aj inú právnickú osobu alebo fyzickú osobu.

(2) Poverením podľa odseku 1 sa účtovná jednotka nezbuvauje zodpovednosti za vedenie účtovníctva, zostavenie a predloženie účtovnej závierky a za preukázateľnosť účtovníctva v rozsahu podľa tohto zákona.

Komentár k § 5

Zodpovednosť za vedenie účtovníctva

Účtovná jednotka môže poveriť vedením svojho účtovníctva aj inú právnickú alebo fyzickú osobu. Účtovníctvo si môže dať viesť aj na území iného štátu (využíva sa najmä vo vzťahu k organizačným zložkám), avšak týmto sa **nezbuvauje zodpovednosť za jeho vedenie, za zostavenie a predloženie účtovnej závierky, ako aj za preukázateľnosť účtovníctva na území SR.** Ak účtovná jednotka poverí vedením svojho účtovníctva inú fyzickú alebo právnickú osobu (zabezpečenie vedenia účtovníctva dodávateľským spôsobom), potom je vhodné dohodnúť si písomne pravidlá a postup jeho vedenia. V zmluve odporúčame riešiť tieto skutočnosti:

- aké práce sú zahrnuté pod pojem „vedenie účtovníctva“;
- kto bude osobou zodpovednou za zaúčtovanie účtovného prípadu a kto bude zodpovedať za to, aby účtovné doklady obsahovali náležitosti požadované § 10 zákona o účtovníctve;
- kto zodpovedá za dodržanie zákona o účtovníctve a kto ponesie zodpovednosť za prípadné nedostatky zistené daňovou kontrolou;
- kto zodpovedá za vydanie vnútroorganičného predpisu pre účtovníctvo (interná

- smernica),
- kto zodpovedá za daňovú agendu a správnosť údajov v nej uvedených,
- cenové a platobné podmienky.

Teda dohodnutím si tzv. „pravidiel hry“ sa potom účtovné jednotky vzájomne vyhnú mnohým problémom.

Poznámka

Z ustanovenia § 5 novelou zákona platnou od 1. 1. 2005 boli vypustené slová o preukázateľnosti účtovníctva na „území Slovenskej republiky“. Účtovná jednotka je však aj naďalej zodpovedná za preukázateľnosť účtovníctva na území SR. Táto povinnosť jej vyplýva z ostatných ustanovení zákona, napr. z ustanovení § 8 zákona o účtovníctve (účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov). Ak účtovná jednotka má organizačnú zložku v zahraničí, je povinná zabezpečiť, aby všetky účtovné doklady zo zahraničia boli k dispozícii aj na území SR napr. z dôvodu vykonania daňovej kontroly, keďže účtovné jednotky sú povinné viesť účtovníctvo za účtovnú jednotku ako celok (§ 4 ods. 4 zákona).

§ 6

(1) Účtovná jednotka je povinná doložiť účtovné prípady účtovnými dokladmi (§ 10).

(2) Účtovanie účtovných prípadov v účtovných knihách vykoná účtovná jednotka účtovným zápisom iba na základe účtovných dokladov.

(3) Účtovná jednotka je povinná inventarizovať majetok, záväzky a rozdiel majetku a záväzkov podľa § 29 a 30.

(4) Účtovná jednotka je povinná v súlade s vedením účtovníctvom zostavovať za účtovnú jednotku individuálnu účtovnú závierku podľa § 17 a 18 alebo zostavovať individuálnu účtovnú závierku podľa § 17a. V prípadoch podľa § 22 a 22a zostavuje účtovnú závierku aj za skupinu účtovných jednotiek, bez ohľadu na ich sídlo (ďalej len „konsolidovaný celok“), ako konsolidovanú účtovnú závierku. Do skupiny účtovných jednotiek patrí materská účtovná jednotka a všetky jej dcérske účtovné jednotky.

(5) Účtovná jednotka zostavuje

- riadnu účtovnú závierku,
- mimoriadnu účtovnú závierku,
- priebežnú účtovnú závierku (§ 18), ak tak ustanovuje osobitný predpis.¹⁴⁾

Komentár k § 6

Povinnosť dokladovosti, inventarizácie a zostavenia účtovnej závierky

Tieto povinnosti účtovným jednotkám vyplývajú z § 6 zákona o účtovníctve. Účtovná jednotka je povinná:

- účtovné prípady doložiť účtovnými dokladmi, ktoré musia spĺňať náležitosti požadované § 10 zákona o účtovníctve,
- účtovné prípady zaúčtovať do účtovných kníh iba na základe účtovných dokladov (účtovné zápisy),
- účtovná jednotka je povinná inventarizovať majetok, záväzky a rozdiel majetku a záväzkov (u podnikateľov je to vlastné imanie),
- zostaviť individuálnu účtovnú závierku prípadne konsolidovanú účtovnú závierku.

Zákomom č. 275/2017 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon o účtovníctve, od 1. 1. 2018 došlo k upresneniu ustanovenia v § 6 ods. 4 ohľadne zostavovania účtovnej závierky v tom, aby sa **účtovná závierka zostavovala v súlade s vedením účtovníctvom**. Podľa doterajšieho znenia zákon ustanovoval povinnosť vykazovania jednotlivých položiek individuálnej účtovnej závierky v nadväznosti na vedené účtovníctvo len v rámci záväznej štruktúry výkazov individuálnej účtovnej závierky, ktoré sú upravené v príslušných opatreniach na zostavenie individuálnej účtovnej závierky resp. osobitných predpisoch (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 z 19. júla 2002 o uplatňovaní Medzinárodných účtovných noriem ďalej len „nariadenie“).

Opatrenia na zostavenie účtovnej závierky konkrétne ustanovujú, že zostatky účtov z hlavnej knihy sa vykazujú na konkrétnych riadkoch individuálnej účtovnej závierky s výnimkou, ak účtovná jednotka postupuje podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady. Daňové úrady pri kontrolách účtovníctva zistili, že účtovné jednotky nedodržiavajú uvedenú povinnosť, zámerne vykazujú nižšiu sumu majetku alebo nevykazujú žiadny majetok, a tým znižujú ale-

bo znemožňujú uloženie sankcie za porušenie zákona (výška sankcie sa stanovuje z výšky majetku uvedeného v súvahe účtovných jednotiek alebo vo výkaze o majetku a záväzkoch pri vedení jednoduchého účtovníctva). Preto sa povinnosť, aby individuálna účtovná závierka nadväzovala na vedené účtovníctvo, dopĺňa do ustanovení zákona.

Od 1. 1. 2008 novelou § 6 ods. 4 zákona o účtovníctve (z. č. 198/2007 Z. z.) sa ustanovila povinnosť účtovným jednotkám, ktorými sú **subjekty verejnej správy, zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku** v prípadoch uvedených § 22a zákona. Touto novelou sa zároveň rozšírilo splnomocnenie pre Ministerstvo financií SR vydávať pre účtovné jednotky opatrenia (predpisy) z oblasti účtovníctva o možnosť vydať opatrenie upravujúce konsolidáciu vo verejnej správe (§ 4 ods. 2 zákona o účtovníctve).

Povinnosť zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku majú aj účtovné jednotky ustanovené v § 17a zákona (banky, poisťovne, zaistovne, správcovské spoločnosti, Burza cenných papierov, pobočky zahraničných bánk, správcovských spoločností, poisťovní a zaistovní, teda ide o účtovné jednotky – finančné inštitúcie, ktoré hospodária s veľkým objemom finančných prostriedkov).

Novela § 6 ods. 4 zákona o účtovníctve zákonom č. 130/2015 Z. z. s účinnosťou od 1.1.2016

– v tomto ustanovení sú uvedené účtovné jednotky, ktoré majú povinnosť zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku za skupinu účtovných jednotiek. Novelou zákona sa zadefinovala tzv. „**skupina účtovných jednotiek**“. Do skupiny účtovných jednotiek patrí materská účtovná jednotka a všetky jej dcérske účtovné jednotky.

Zákonom sa precizujú (presne vyjadrujú, spresňujú) základné pojmy ako je vymedzenie skupiny účtovných jednotiek, pre ktorú zákon naďalej používa pojem konsolidovaný celok z dôvodu zaužívania tohto pojmu v praxi a iných právnych predpisoch. Vymedzenie a obsahová náplň skupiny, materskej účtovnej jednotky ako aj dcérskej účtovnej jednotky sú prijaté v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ a taktiež podľa IFRS/EÚ. Základné

povinnosti účtovnej jednotky vo vzťahu ku konsolidovanej účtovnej závierke za konsolidovaný celok (skupinu) sú obsiahnuté v § 22.

Vo vzťahu k termínu zostavenia, zákon (§ 6 ods. 5) člení účtovnú závierku na:

- **riadnu**, ktorá sa zostavuje ku koncu riadneho účtovného obdobia, t.j. ku koncu kalendárneho roka alebo ku koncu hospodárskeho roka,
- **mimoriadnu**, ktorá sa zostavuje v prípadoch mimoriadneho uzatvárania účtovných kníh podľa § 16 zákona o účtovníctve, napr. ku dňu predchádzajúcemu deň vstupu do likvidácie alebo deň účinnosti vyhlásenia konkurzu,
- **priebežnú**, ktorá sa zostavuje v prípadoch, ak tak ustanovuje osobitný predpis, napr. zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách (podľa § 39 ods. 11 zákona o bankách banky zostavujú priebežnú účtovnú závierku k poslednému dňu kalendárneho štvrťroka; priebežnú účtovnú závierku banka a pobočka zahraničnej banky predkladajú do 30 kalendárnych dní po uplynutí príslušného kalendárneho štvrťroka Národnej banke Slovenska), alebo podľa § 14 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov sa zostavuje priebežná účtovná závierka u daňovníkov, ktorí sa zrušujú s likvidáciou alebo na ktorých bol vyhlásený konkurz alebo ktorí sa zrušujú zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku (do platnosti zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve sa zostavovala tzv. „informatívna“ účtovná závierka).

§ 7

(1) Účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky.

(2) Zobrazenie v účtovnej závierke je verné, ak obsah položiek účtovnej závierky zodpovedá skutočnosti a je v súlade s ustanovenými účtovnými zásadami a účtovnými metódami. Zobrazenie v účtovnej závierke je pravdivé, ak sú pri ňom použité účtovné zásady a účtovné metódy, ktoré vedú k dosiahnutiu verného zobrazenia skutočností v účtovnej závierke.

(3) Účtovná jednotka musí používať v jednom účtovnom období rovnaké účtovné metódy a účtovné zásady; ak účtovná jednotka zmení doterajšie účtovné zásady a účtovné metódy v priebehu účtovného obdobia, nové účtovné zásady a účtovné metódy musí používať od prvého dňa tohto účtovného obdobia. O zmene účtovných zásad a účtovných metód je účtovná jednotka povinná informovať v účtovnej závierke v poznámkach. Ak účtovná jednotka zistí, že účtovné zásady a účtovné metódy použité v účtovnom období sú nezlučiteľné s požiadavkou verného a pravdivého zobrazenia skutočností, je povinná zostaviť účtovnú závierku tak, aby poskytla verný a pravdivý obraz skutočností. O tom je účtovná jednotka povinná informovať v účtovnej závierke v poznámkach.

(4) Účtovná jednotka je povinná použiť účtovné zásady a účtovné metódy spôsobom, ktorý vychádza z predpokladu, že bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti a že u nej nenastáva žiadna skutočnosť, ktorá by ju obmedzovala alebo jej zabráňovala v tejto činnosti pokračovať aj v blízkej budúcnosti, minimálne 12 mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavila riadna účtovná závierka. V prípade, že účtovná jednotka má informáciu o tom, že u nej takáto skutočnosť nastáva, je povinná použiť tomu zodpovedajúci spôsob účtovania, pričom je povinná uviesť informáciu o použitom spôsobe v účtovnej závierke v poznámkach.

(5) Účtovná jednotka účtuje majetok a záväzky, náklady a výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazuje ich v účtovnej závierke samostatne bez ich vzájomného započítania s výnimkou niektorých prípadov upravených účtovnými zásadami pre účtovné jednotky zriadené podľa osobitných predpisov.¹⁵⁾

Komentár k § 7

Zásady vedenia účtovníctva pre účely zobrazenia v účtovnej závierke (§ 7 ods. 1 a 2)

Účtovné jednotky sú **povinné účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovnej jednotky.**

- Zobrazenie v účtovnej závierke **je verné**, ak obsah položiek účtovnej závierky zodpovedá

skutočnosti a je v súlade s ustanovenými účtovnými zásadami a účtovnými metódami.

- Zobrazenie v účtovnej jednotke **je pravdivé**, ak sú pri ňom použité účtovné zásady a účtovné metódy, ktoré vedú k dosiahnutiu verného zobrazenia skutočností v účtovnej závierke.

Posudzovanie informácií v účtovnej závierke

Informácie v účtovnej závierke sa posudzujú z hľadiska **významnosti**. Musia byť zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé. Informácia sa považuje za významnú, ak by jej neuvedenie v účtovnej závierke alebo jej chybné uvedenie v účtovnej závierke mohlo ovplyvniť úsudok alebo rozhodovanie používateľa účtovnej závierky.

Zrozumiteľnosť informácií v účtovnej závierke sa zabezpečí, ak je účtovná závierka vyhotovená v štátnom jazyku a jej obsah je zrozumiteľný vzhľadom na používanú formu účtovného záznamu (pisomná, technická) a pri jej zostavení sú použité účtovné metódy a účtovné záznamy stanovené v zákone o účtovníctve, postupoch účtovania a v opatrení pre účtovnú závierku. Informácia v účtovnej závierke sa nemôže považovať za nezrozumiteľnú len z dôvodu, že jej nerozumie používateľ informácií z účtovnej závierky.

Porovnateľnosť informácií z účtovnej závierky sa zabezpečí, ak účtovná jednotka nezmenila v priebehu účtovného obdobia použité účtovné metódy a účtovné zásady a vyhotovila účtovnú závierku za predpokladu nepretržitosti pokračovania v činnosti minimálne 12 mesiacov odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. V prípade zmeny účtovných zásad a účtovných metód a tiež, ak nie je predpoklad trvania činnosti účtovnej jednotky minimálne 12 mesiacov odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, musí sa postupovať podľa ustanovení zákona o účtovníctve, postupov účtovania a opatrenia na účtovnú závierku. V takomto prípade sa porovnateľnosť zabezpečí uvedením zmeny uvádzaných skutočností v poznámkach účtovnej závierky.

Spoľahlivosť informácií v účtovnej závierke sa zabezpečí, ak účtovná jednotka účtovala tak, že účtovná závierka poskytuje verný a prav-

divý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovnej jednotky pri zabezpečení úplnosti a včasnosti poskytovaných informácií.

Úplnosť sa zabezpečí tým, že účtovná jednotka začítavala všetky účtovné prípady, ktoré vecne a časovo súvisia s účtovným obdobím. Pri úplnosti informácií sa berie na zreteľ hľadisko významnosti a zohľadňujú sa náklady na ich získanie. Berie sa do úvahy predovšetkým rovnováha medzi nákladmi a úžitkom pri získavaní konkrétnej informácie.

Včasnosť informácií z účtovnej závierky sa zabezpečí zostavením účtovnej závierky do šiestich mesiacov odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, pri dodržaní termínov ustanovených v iných právnych predpisoch.

Informácie v účtovnej závierke sa uvádzajú podľa stavu ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Zároveň sa v účtovnej závierke zohľadňujú všetky skutočnosti, ktoré účtovná jednotka zistila až do samotného dňa zostavenia účtovnej závierky a ktoré sa týkajú stavu ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Dodržanie tejto zásady sa zabezpečí najmä upravujúcimi účtovnými prípadmi podľa § 2a postupov účtovania. Upravujúcimi účtovnými prípadmi sa upresňuje informácia o stave, ktorý je ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Účtovné metódy a účtovné zásady (§ 7 ods. 3)

V § 7 ods. 3 je ustanovená zásada, že účtovné jednotky nemôžu počas účtovného obdobia meniť účtovné metódy a účtovné zásady, teda mali by sa používať rovnaké účtovné metódy a rovnaké účtovné zásady (napr. metóda oceňovania majetku a záväzkov). Do 31. 12. 2004 sa táto zásada musela striktnie dodržiavať a účtovné jednotky nesmeli v priebehu účtovného obdobia meniť použité účtovné metódy a účtovné zásady. Zmeniť ich mohli až od nasledujúceho účtovného obdobia a rozdiely zo zmien použitých účtovných metód a účtovných zásad boli účtovnými prípadmi bezprostredne nasledujúceho účtovného obdobia.

Hoci táto zásada v zákone platí stále, novelou zákona od 1. 1. 2005 sa pripustilo, že účtovná jednotka môže v ojedinelých prípadoch aj

priebehu účtovného obdobia zmeniť doterajšie účtovné zásady a metódy. Ak tak urobí, musí ich zmeniť spätne od začiatku účtovného obdobia a o zmene je povinná informovať v účtovnej závierke v poznámkach.

Účtovné zásady možno definovať ako súbor pravidiel, princípov, uznaných praktických poznatkov a zákonitostí, ktoré účtovné jednotky dodržiavajú pri vedení účtovníctva a zostavovaní účtovnej závierky. Účtovné metódy sú spôsoby a postupy, ktoré účtovné jednotky využívajú na zabezpečenie dodržiavania účtovných zásad. Medzi **účtovné metódy** možno zaradiť spôsob účtovania zásob (spôsob A alebo B), metóda oceňovania úbytku zásob (metóda FIFO alebo vážený aritmetický priemer), metóda oceňovania prírastku a úbytku cudzej meny vo valutovej pokladnici a na devízovom účte (metóda FIFO, vážený aritmetický priemer, reforenčný kurz), atď.

Medzi **zásady patria**: zásada verného a pravdivého zobrazenia skutočností v účtovníctve a v účtovnej závierke, zásada nepretržitého trvania účtovnej jednotky, zásada opatrnosti (tvorba opravných položiek a rezerv), zásada verného a pravdivého zobrazenia majetku a príslúchajúcich nákladov (časové rozlíšenie), zásada úplnosti, zásada preukaznosti (každý zápis musí byť doložený účtovným dokladom), zásada bilančnej kontinuity, atď. Každá zásada je zakomponovaná v zákone o účtovníctve, aj keď tam nie sú všetky metódy a zásady konkrétnou formou uvedené. Napr. zásada oceňovania v historických cenách je vlastne oceňovanie majetku obstarávacou cenou podľa § 25 zákona o účtovníctve.

Zásada nepretržitosti trvania účtovnej jednotky (§ 7 ods. 4)

Účtovná jednotka je povinná používať účtovné metódy a účtovné zásady spôsobom, ktorý vychádza z predpokladu, že bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti a že u nej nenastáva žiadna skutočnosť, ktorá by ju obmedzovala alebo jej zabraňovala v tejto činnosti pokračovať aj v blízkej budúcnosti, minimálne 12 mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavila účtovná závierka (napr. účtovná jednotka neplánuje alebo nie je nútená likvidovať alebo znižovať rozsah svojej činnosti).

Ak by však účtovná jednotka mala také informácie, ktoré nezabezpečujú nepretržitosť pokračovania v činnosti minimálne 12 mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, je povinná informácie o tom uviesť v účtovnej závierke v poznámkach (napr. hlavnému obchodnému partnerovi hrozí konkurz).

Zákaz kompenzácie (§ 7 ods. 5)

Účtovná jednotka účtuje majetok a záväzky, náklady a výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazuje ich v účtovnej závierke **&&samostatne bez ich vzájomného započítania** (napr. náklad sa zaúčtuje ako náklad, výnos sa zaúčtuje ako výnos, nebude sa účtovať iba o ich prípadnom rozdiely).

Kompenzácia niektorých účtovných prípadov upravených účtovnými zásadami je dovolená len niektorým účtovným jednotkám, napr. bankám alebo poisťovniam.

Aj keď postupy účtovania neobsahujú ustanovenie o vzájomnom započítaní pohľadávok a záväzkov, účtovná jednotka môže o ich vzájomnom započítaní účtovať, pričom musí dodržať niektoré ustanovenia iných právnych predpisov, napr. Obchodného zákonníka. To znamená, že účtovná jednotka zaúčtuje pohľadávku a záväzok samostatne a potom zaúčtuje započítanie ich platieb.

Započítanie pohľadávok podľa Obchodného alebo Občianskeho zákonníka

Započítanie pohľadávok možno označiť ako právny akt, pri ktorom zanikajú vzájomné práva a povinnosti, čím sa rozumie zánik vzájomného záväzku. Ide o započítanie pohľadávok a záväzkov, ktoré majú medzi sebou veriteľ i dlžník. Možnosť zápočtu pohľadávok ako bezhotovostného vyrovnania veriteľa a dlžníka upravuje Obchodný zákonník (§ 358 až § 364) alebo Občiansky zákonník (§ 580 a § 581). Zánik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie. Význam započítania pohľadávok spočíva najmä v úspore nákladov, ktoré by inak museli obidvaja účastníci vynaložiť pri uskutočnení vzájomného plnenia. Okrem toho má jednostranné započítanie dôležitý význam aj pri zabezpečení veriteľa, lebo umožňuje dlžníkovi, ktorý je súčasne veriteľom, vyhnúť sa riziku, že po splnení jeho záväzku druhý účastník jeho vzájomnú pohľadávku neuspokojí.

Započítanie pohľadávok možno realizovať dvoma spôsobmi:

1. započítanie jednostranným právnym úkonom,
2. započítanie dohodou.

Kritériá platného započítania pohľadávok:

- pohľadávky musia byť vzájomné, tzn. že veriteľ má pohľadávky a zároveň i záväzky voči dlžníkovi a dlžník má záväzky a súčasne i pohľadávky voči veriteľovi,
 - pohľadávky musia byť toho istého druhu,
 - pohľadávky musia byť započítateľné, teda musia byť spôsobilé na započítanie pričom na započítanie nie sú spôsobilé také pohľadávky, pri ktorých účastníci dohodou zakázali započítanie, alebo také pohľadávky, pri ktorých je započítanie vylúčené priamo v zákone,
 - pohľadávky sa musia vzájomne kryť – tzn. že započítať možno pohľadávky v čase, keď sa stretli a vo výške, v ktorej sa kryjú. Stretnutie pohľadávok znamená ich súčasnú existenciu k určitému časovému okamihu v určitom časovom úseku.
- Zánik záväzku započítaním je nepripustný:
- proti pohľadávke na náhradu škody spôsobenej na zdraví,
 - proti pohľadávkam, ktoré nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia,
 - započítať nemožno ani premlčané pohľadávky, ktorých sa nemožno domáhať na súde,
 - pohľadávky z vkladov,
 - proti splatnej pohľadávke nemožno započítať pohľadávku, ktorá nie je ešte splatná.
- Všetky tieto pohľadávky možno ale započítať dohodou účastníkov.

? Príklad

Vzájomný zápočet pohľadávok a záväzkov

Spoločnosť Alfa má voči spoločnosti Beta pohľadávku vo výške 38 675 €. Na druhej strane aj spoločnosť Beta má pohľadávku voči spoločnosti Alfa za dodané práce (oprava strojného zariadenia) vo výške 35 000 €.

Spoločnosť Alfa a Beta po vzájomnej dohode pristúpili k zápočtu pohľadávok a záväzkov.

Spoločnosť Alfa má zaúčtované tieto účtovné súvzťažnosti	Suma	MD	D
1. Odberateľskú faktúru za dodaný tovar spoločnosti Beta:			
a) cena bez DPH	32 500 €	–	604
b) 20 % DPH	6 500 €	–	343
c) celkom	39 000 €	311	–
2. Dodávateľskú faktúru od spoločnosti Beta za prijatú službu (oprava strojného zariadenia)	35 000 €	511	321
3. Zápočet pohľadávky so záväzkom	35 000 €	321	311

Spoločnosť Beta má zaúčtované tieto účtovné súvzťažnosti:	Suma	MD	D
1. Odberateľskú faktúru voči spoločnosti Alfa za opravu stroja	35 000 €	311	602
2. Dodávateľskú faktúru za dodaný tovar	39 000 €	132	321
3. Zápočet pohľadávky so záväzkom	35 000 €	321	311

Keďže započítať bolo možné len sumu vo výške 35 000 €, rozdiel vo výške 4 000 € si môžu účtovné jednotky v budúcnosti opäť započítať, alebo spoločnosť Beta rozdiel doplatí v hotovosti.

§ 8

(1) Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov.

(2) Účtovníctvo účtovnej jednotky je správne, ak účtovná jednotka vedie účtovníctvo podľa tohto zákona a ostatných osobitných predpisov.

(3) Účtovníctvo účtovnej jednotky je úplné, ak účtovná jednotka zaúčtovala v účtovnom období v účtovných knihách všetky účtovné prípady podľa § 3 a za toto účtovné obdobie zostavila individuálnu účtovnú závierku, konsolidovanú účtovnú závierku, ak ju má povinnosť zostaviť, vyhotovila výročnú správu podľa § 20, prípadne konsolidovanú výročnú správu, zverejnila údaje podľa § 23d, uložila dokumenty podľa § 23a a má o týchto skutočnostiach všetky účtovné záznamy.

(4) Účtovníctvo účtovnej jednotky je preukázateľné, ak všetky účtovné záznamy sú preukázateľné (§ 32) a účtovná jednotka vykonala inventarizáciu.

(5) Účtovníctvo účtovnej jednotky je zrozumiteľné, ak umožňuje podľa § 4 ods. 8 jednotlivo aj v súvislostiach spoľahlivo a jednoznačne

určiť obsah účtovných prípadov v nadväznosti na použité účtovné zásady a účtovné metódy (§ 4 ods. 2) a obsah účtovných záznamov v nadväznosti na použité formy účtovných záznamov (§ 31 ods. 2).

(6) Účtovníctvo účtovnej jednotky sa vedie spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov, ak účtovná jednotka je schopná zabezpečiť trvalosť po celú dobu spracovania a úschovy podľa § 31 až 36.

Komentár k § 8

Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov

Účtovníctvo účtovnej jednotky je:

- **správne**, ak účtovná jednotka vedie účtovníctvo podľa zákona o účtovníctve a ostatných predpisov (opatrení) z oblasti účtovníctva,
- **úplné**, ak účtovná jednotka zaúčtovala všetky účtovné prípady v účtovnom období v účtovných knihách, zostavila individuálnu, prípadne konsolidovanú účtovnú závierku, ak ju má povinnosť zostaviť, vyhotovila výročnú správu podľa § 20, prípadne konsolidovanú výročnú správu, zverejnila údaje z účtovnej závierky, uložila dokumenty z účtovnej závierky a ak má o týchto skutočnostiach všetky účtovné záznamy (doklady),

- **preukázateľné**, ak všetky účtovné záznamy sú preukázateľné a účtovná jednotka vykonala inventarizáciu,
- **zrozumiteľné**, ak umožňuje určiť obsah účtovných prípadov,
- **vedené spôsobom zaručujúcim trvalosť** účtovných záznamov, ak sa trvalosť zabezpečí po celú dobu spracovania a úschovy.

Účtovníctvo účtovnej jednotky je vedené správne, keď pri jeho vedení účtovné jednotky dodržia ustanovenia zákona o účtovníctve, postupov účtovania (účtové osnovy), opatrenia pre zostavenie účtovných závierok a ďalšie pokyny alebo usmernenia z oblasti účtovníctva. Účtovníctvo účtovnej jednotky je úplné, ak účtovná jednotka v účtovnom období zaúčtovala všetky účtovné prípady, zostavila účtovné závierky, zverejnila údaje a o všetkých týchto skutočnostiach má účtovné doklady. Zákon o účtovníctve stanovuje povinnosť všetky účtovné prípady a účtovné zápisy preukazovať účtovnými dokladmi. Bez účtovného dokladu nemožno vykonať žiaden zápis v účtovných knihách. Za preukázateľný je možno považovať len taký účtovný záznam, ktorého obsah dokazuje skutočnosť priamo, alebo nepriamo prostredníctvom iných preukázateľných účtovných záznamov, prípadne je prenesený prostredníctvom informačného systému. Základnou požiadavkou preukázateľnosti účtovníctva je vykonanie inventarizácie majetku a záväzkov. Účtovníctvo je zrozumiteľné, ak je vedené v štátnom jazyku, je zostavená účtovná závierka a umožňuje spoľahlivo a jednoznačne určiť obsah účtovných prípadov.

Trvalosť účtovných záznamov sa musí zabezpečiť po celú dobu spracovania účtovníctva a jeho úschovy. Musí sa zabezpečiť, aby sa účtovné záznamy nedali vymazať, aby sa nezničili technické nosiče dát. Trvalosť účtovných záznamov sa musí zabezpečiť bez ohľadu na to, či sú vedené v technickej forme alebo v listinnej podobe.

Zverejňovanie údajov a ukladanie účtovnej závierky od 1. 1. 2014

Od 1. 1. 2014 zákonom č. 352/2013 Z. z., ktorým sa novelizoval § 8 ods. 3 zákona o účtovníctva, došlo k zmene v oblasti zverejňovania údajov z účtovnej závierky a k ukladaniu dokumentov účtovnej závierky. Údaje z účtov-

nej závierky sa zverejňujú uložením do registra účtovných závierok, prípadne do zbierky listín obchodného registra – konsolidovaná účtovná závierka, ďalej na svojom webovom sídle, prípadne sa predkladá ministerstvu podľa § 23d zákona o účtovníctve a dokumenty sa ukladajú do registra účtovných závierok podľa § 23a zákona o účtovníctve – bližšie viď. komentár k týmto ustanoveniam zákona. Do 31. 12. 2013 sa účtovné závierky, výročné správy a správy audítorov ukladali do zbierky listín obchodného registra a zverejňovali v obchodnom vestníku, prípadne na internete v súlade s ustanovením § 21 zákona o účtovníctve, ktorý je od 1. 1. 2014 zrušený.

DRUHÁ ČASŤ

ÚČTOVNÉ SÚSTAVY, ÚČTOVNÉ DOKLADY, ÚČTOVNÉ ZÁPISY A ÚČTOVNÉ KNIHY

§ 9

Účtovné systavy

(1) Účtovná jednotka je povinná účtovať v sústave podvojného účtovníctva s výnimkou podľa odseku 2.

(2) V sústave jednoduchého účtovníctva môže účtovať

- a) podnikateľ, ktorému to umožňuje osobitný predpis,¹⁶⁾
- b) fyzická osoba [§ 1 ods. 1 písm. a) bod 3],
- c) občianske združenie, jeho organizačné zložky, ktoré majú právnu subjektivitu, organizačné zložky Matice slovenskej, ktoré majú právnu subjektivitu, združenia právnických osôb, spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov, neinvestičné fondy, poľovnícke organizácie a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; ak nepodnikajú a ak ich príjmy nedosiahli v predchádzajúcom účtovnom období 200 000 eur, ak nie sú subjektom verejnej správy,⁵⁾
- d) cirkev a náboženská spoločnosť, ich orgány a cirkevné inštitúcie, ktoré majú právnu subjektivitu; ak nepodnikajú,
- e) vypúšťa sa.

(3) Prechod zo sústavy jednoduchého účtovníctva do sústavy podvojného účtovníctva je